Schakels

Defensie van Suriname en de Nederlandse Antillen

Schakels S 65 / NA 49

Uitgave van het Kabinet
van de Vice-Minister-President
Plein 1 - 's-Gravenhage

Ten geleide

Het doet mij bijzonder veel genoegen dat een speciaal nummer van 'Schakels' is gewijd aan de defensie van onze autonome Rijksdelen op het westelijk halfrond. De handhaving van vrede en veiligheid in de Nederlandse Antillen en in Suriname, die op strategische belangrijke punten zijn gelegen, vormt zeker in onze defensie-inspanning een belangrijk facet, waaromtrent nog te weinig bekendheid bestaat.
In het algemeen is het de Koninklijke Marine die, met vlooteenheden, met vliegtuigen van de Marine Luchtvaartdienst en eenheden van het Korps Mariniers, de integriteit in de Nederlandse Antillen waarborgt.
Ook jonge Antilliaanse dienstplichtigen leveren daarbij hun aandeel, tot grote tevredenheid van hun superieuren.
In Suriname is in hoofdzaak de Koninklijke Landmacht vertegenwoordigd en wel door de T.R.I.S. (Troepenmacht in Suriname), hoewel ook een opnemingsvaartuig van de Koninklijke Marine in de Surinaamse kustwateren een taak vindt.
Surinaamse vrijwilligers, die steeds in voldoende aantallen kunnen worden aangeworven, hebben in de werkzaamheden van de T.R.I.S. een gewaardeerd aandeel.
Van veel belang acht ik het voorts dat de uitzending, zowel van beroeps- als dienstplichtig personeel uit Nederland naar de Troepenmacht in Suriname, op basis van vrijwilligheid geschiedt en dat steeds ruimschoots in de behoefte aan militair personeel kan worden voorzien.
Daaruit blijkt dat onder jonge Nederlanders uit Europa warme belangstelling bestaat voor deze Rijksdelen, een belangstelling welke uit een oogpunt van eenheid en saamhorigheid niet anders dan toe te juichen valt.
Vooral de honderden jonge dienstplichtigen die hun diensttijd in Suriname volbrachten, zijn, boordevol indrukken in Nederland teruggekeerd, ongetwijfeld even zovele ambassadeurs geworden voor dit deel van ons Koninkrijk, dat bij vele Nederlanders nog te weinig bekendheid geniet.

W. den Toom.

minister van Defensie
W. den Toom

Op de omslag: Surinaamse militair

Historische ontwikkeling van de krijgsmacht in Suriname

In het verleden werd het belangrijkste deel van de uit verschillende troepensoorten bestaande krijgsmacht in Suriname gevormd door de uit Nederland voor de koloniale dienst bestemde 'staande armee vrijwilligers', ook wel 'sociëteitstroepen' of 'militie' genaamd. Daarnaast werden gebruikt 'Staatse' – (d.i. tijdelijk uit Nederland gezonden) en 'Koloniale' – (d.w.z. door de kolonie op eigen kosten aangenomen) hulptroepen. Tegelijk met deze militaire macht bestond er steeds een organisatie van gewapende burgerij, die een dienstdoende en rustende schutterij vormde.

De taak van de krijgsmacht was de verdediging van de kolonie tegen buiten- en binnenlandse vijanden en de bewaring van de inwendige rust en orde, welke taak van de krijgsmacht vaak zware offers eiste.

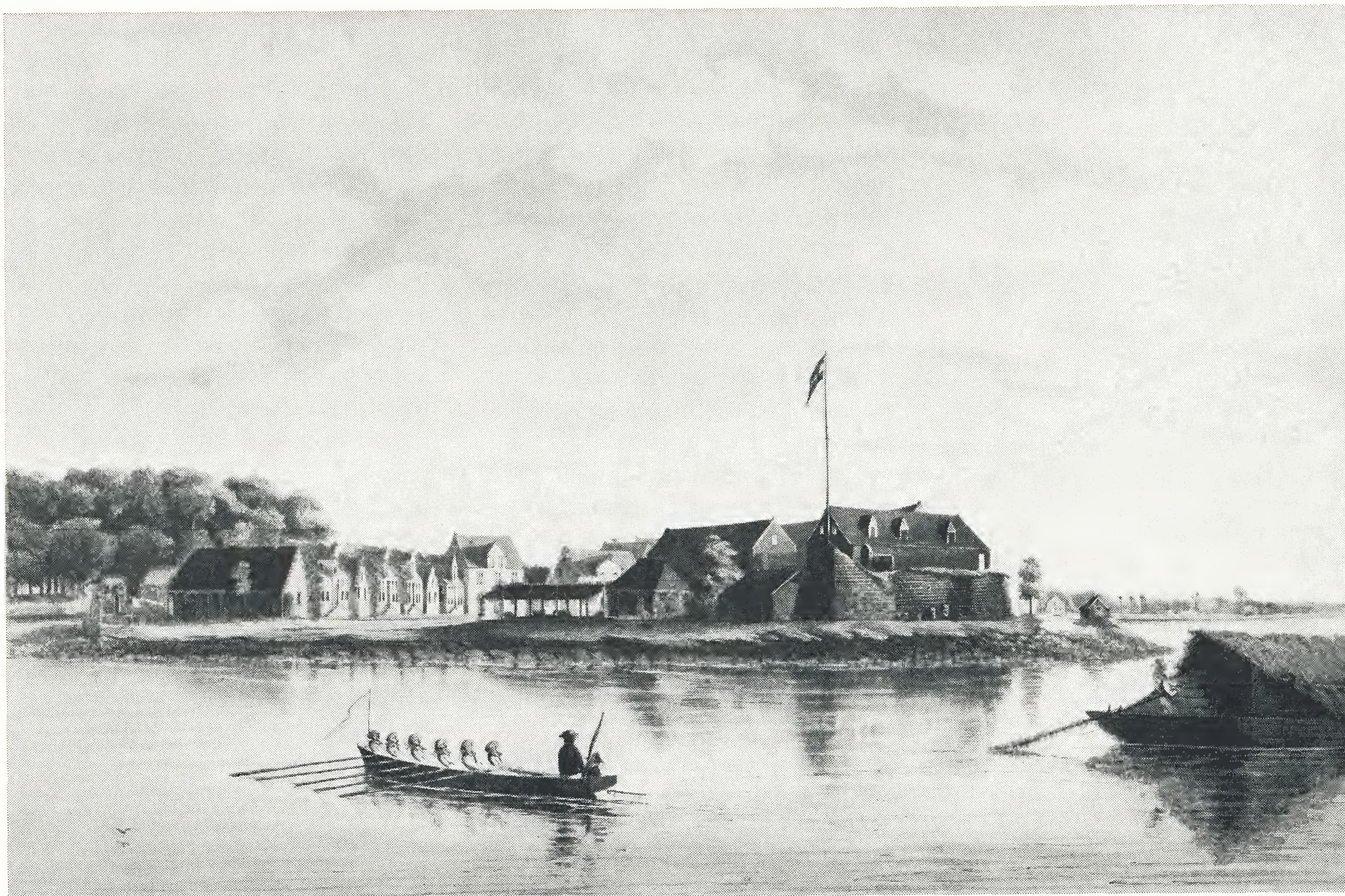
In de laatste eeuw is van een optreden van Suriname op militair gebied niet veel sprake geweest. De bewaring van de inwendige rust vereist in het algemeen in Suriname zeer weinig moeite, vandaar dat gaandeweg de krijgsmacht Suriname belangrijk is ingekrompen.

eerste banden

De eerste banden tussen Nederland en Suriname dateren reeds van 1613 toen David Claesz van Sanen en Nicolaas Baliestel er al een factorij hadden op de plaats van het huidige fort naast een Indiaans dorp, genaamd Purmerbo. Het zou echter nog tot 1667 duren voordat Suriname Nederlands bezit werd en de eerste Hollandse troepen in Suriname kwamen. Deze eerste troepen waren een detachement ter sterkte van 225 man onder bevel van de kapiteins Philip Julius Lichtenberg en Maurits de Rama.

Op 30 december 1666 was dit detachement aan boord van 3 schepen te Vere ingescheept en met een vloot onder bevel van Abraham Crijnssen naar West-Indië gezonden om daar de Engelsen zo veel mogelijk afbreuk te doen. Op 26 februari 1667 zeilde deze vloot de Suriname rivier op en veroverde op 27 februari het fort bij Paramaribo op de Engelsen. Crijnssen gaf het fort de naam Zeelandia en liet Maurits de Rama met een bezetting van 125 man en 15 kanonnen op het fort achter.

Nu 300 jaren later ligt dit fort Zeelandia daar nog steeds op het mooiste punt van Paramaribo aan de Suriname rivier. Sedert deze historische datum – 27 februari 1667 – is er met slechts enkele korte onderbrekingen steeds een Troepenmacht in Suriname geweest.

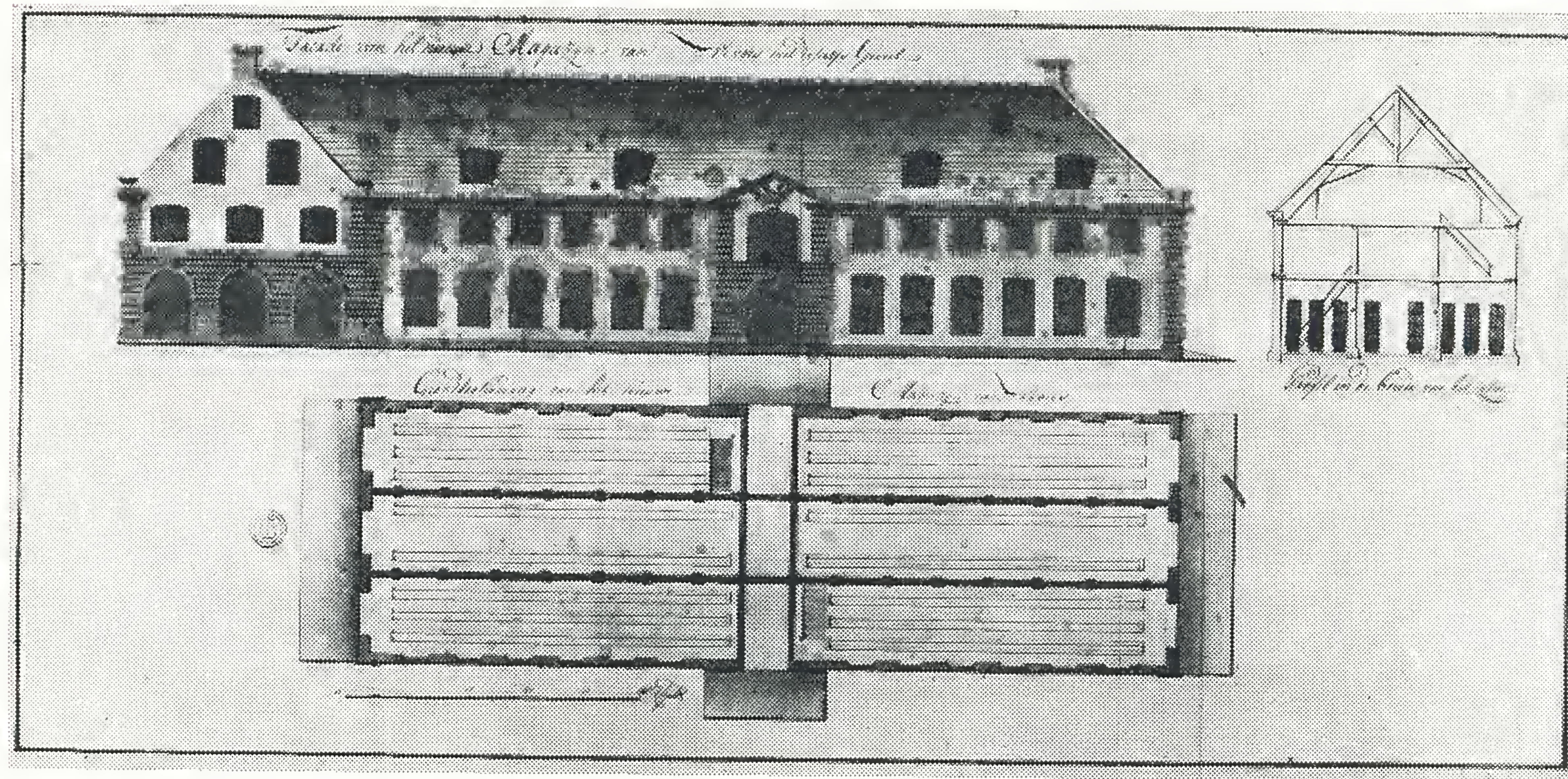

Paramaribo. Fort Zeelandia, gezien vanaf de Suriname rivier. (gekleurde lithografie door jhr. J. E. van Heemskerck van Beest naar G. W. C. Voorduin, coll. Vaandrager, Amsterdam)

Al spoedig werd de nieuwe bezetting geroepen om haar taak te vervullen tot verdediging van het nauwelijks verworven gebied tegen een buitenlandse vijand, nl. de Engelse vloot onder commando van de kapitein John Harman.
Tengevolge van de strijd met de Engelsen, het grote verloop door ziekte en door aanvallen van de Indianen waren de eerst aangekomen troepen tamelijk verzwakt.
Aanvankelijk was de taak van de Troepenmacht de verdediging van de kolonie tegen buiten- en binnenlandse vijanden. En de strijd tegen de binnenlandse vijanden was in die tijd wel de hoofdtaak.

Indianen

Door de uittocht van de Engelsen, die altijd goede betrekkingen met de Indianen hadden onderhouden, ontstond er onrust onder de Indianen. Door tactloos optreden van Hollandse officieren werd deze onrust nog aangewakkerd en in 1678 besloten de oudste bewoners van deze gebieden de Europeanen uit hun land te verdrijven. De hoofdman Kaykoesy viel met 8 à 9000 man het plantagegebied van vier zijden aan. De situatie was voor de planters ernstig. Men moest zich terugtrekken op Paramaribo en bescherming zoeken bij het fort.

Paramaribo. Ontwerptekening voor het 'gebouw 1790', magazijn van vivres bij het Fort Zeelandia. (Alg. Rijksarchief, 's-Gravenhage)

De houding van de binnenlandse vijand gaf in 1679 enige belanghebbenden in Suriname aanleiding om bij de Algemene Staten aan te dringen op hulp tegen de drukkende aanvallen van de Indianen en te vragen om versterking van de krijgsmacht. Dit verzoek had niet dadelijk het gewenste gevolg, maar toen gouverneur Heinsius in verscheidene brieven een treurig tafereel van de toestand in Suriname had opgehangen en door hem op onmiddellijke versterking was aangedrongen, zond Zeeland in 1680 150 man. Deze versterking voorzag echter ternauwernood in de behoefte daar het resterende garnizoen in Suriname niet sterker was dan 50 man en een sterkte van 300 man als een minimum werd beschouwd.
In 1682 deed de provincie Zeeland afstand van haar bezit van Suriname. Dit land kwam nu toe aan de Zeven Provinciën, met uitzondering van Friesland, welke provinciën zich verbonden de kosten te dragen van de krijgsmacht. Doordat Zeeland afstand deed van haar bezit van Suriname werd ook de eerdergenoemde versterking van 150 man teruggenomen, waardoor de militaire macht weer in een zeer ongunstige positie verkeerde. Ten einde in deze toestand verbetering te brengen werd aan Van Aerssen vóór zijn vertrek op 4 juni 1683 toegestaan een afdeling samen te stellen van 300 man met 2 kapiteins, 2 luitenants, 2 onderluitenants, 1 vaandrig en 12 sergeanten. De nieuwe landvoogd mocht zelf zijn officieren kiezen.
Sinds de vrede van Munster (30 januari 1648) bestond een compagnie uit 100, 65 of 50 man. Het detachement door Van Aerssen meegenomen naar Suriname bestond dus voor die tijd uit 3 sterke compagnieën en vormde, met het nog aanwezige garnizoen onder commandeur Verboom, een sterkte van ongeveer een bataljon militie, van vier compagnieën infanterie.
Over het gehalte van de troepen luidden de berichten niet gunstig, hetgeen in die tijd een normaal verschijnsel was, daar de huurlingen vaak personen waren van minder allooi.

soldatenoproer

Het garnizoen bestond omstreeks 1685 grotendeels uit misdadigers die uit de tuchthuizen naar Suriname waren gezonden. De gouverneur Van Aerssen was niet in staat het soldatenvolk onder de krijgstucht te plaatsen en werd in 1688 door oproerige militairen vermoord.
Naar het schijnt was niet zozeer de zware dienst, die van de militie werd

Paramaribo. Het 'gebouw 1790', waarin thans twee ministeries zijn gehuisvest. De eindgevels zijn niet - zoals op het ontwerp is aangegeven - van toppen voorzien, maar van dakschilden. (foto R.V.D.S.)

gevergd, de oorzaak van deze uitbarsting, doch meer de zeer gebrekkige aanvoer van voedingsmiddelen, tengevolge waarvan het dagelijkse rantsoen van de soldaten moest worden verminderd. Dit soldatenoproer bracht de kolonie in rep en roer, doch het gelukte om – mede door de krachtige houding van de gewapende burgerij – de muiters tegen het eind van juli 1688 meester te worden. Een en ander had een sterke vermindering van de manschappen ten gevolge. Toen dan ook op 6 mei 1689 een Franse vloot met 9 schepen onder commando van de admiraal Du Casse op de Surinamerivier verscheen en de stad bij verrassing aanviel, was het voor een groot deel aan de hulp van de gewapende burgerwacht, met name de Joodse afdeling onder commando van de burgerkapitein Nassy te danken, dat deze aanval met goed gevolg werd afgeslagen.
In 1689 sloot gouverneur Van Sommelsdijk met de Indianen een overeenkomst van vriendschap en nadien is er van vijandschap met de Indianen geen sprake meer geweest. Integendeel de verhouding tussen de Indianen en de militairen is steeds vriendschappelijker geworden en heden ten dage kan men gerust zeggen dat er een grote vriendschap tussen beide bestaat.

Op 8 juni 1712 verschenen de Fransen onder commando van de admiraal Jacques Cassard op de Surinamerivier en trachtten de stad bij verrassing te nemen. De kolonie liep te wapen en het gelukte haar weer de vijand van zich af te houden. Maar de schrik was de bewoners om het hart geslagen en verontwaardigd over de slechte nakoming van het Octrooi, eisten zij dat de patroons in Holland het fort behoorlijk zouden doen onderhouden en dat de 600 man militie door de Staten-Generaal aan de Sociëteit beloofd, inderdaad aanwezig zouden zijn en voltallig gehouden zouden worden.

ramp

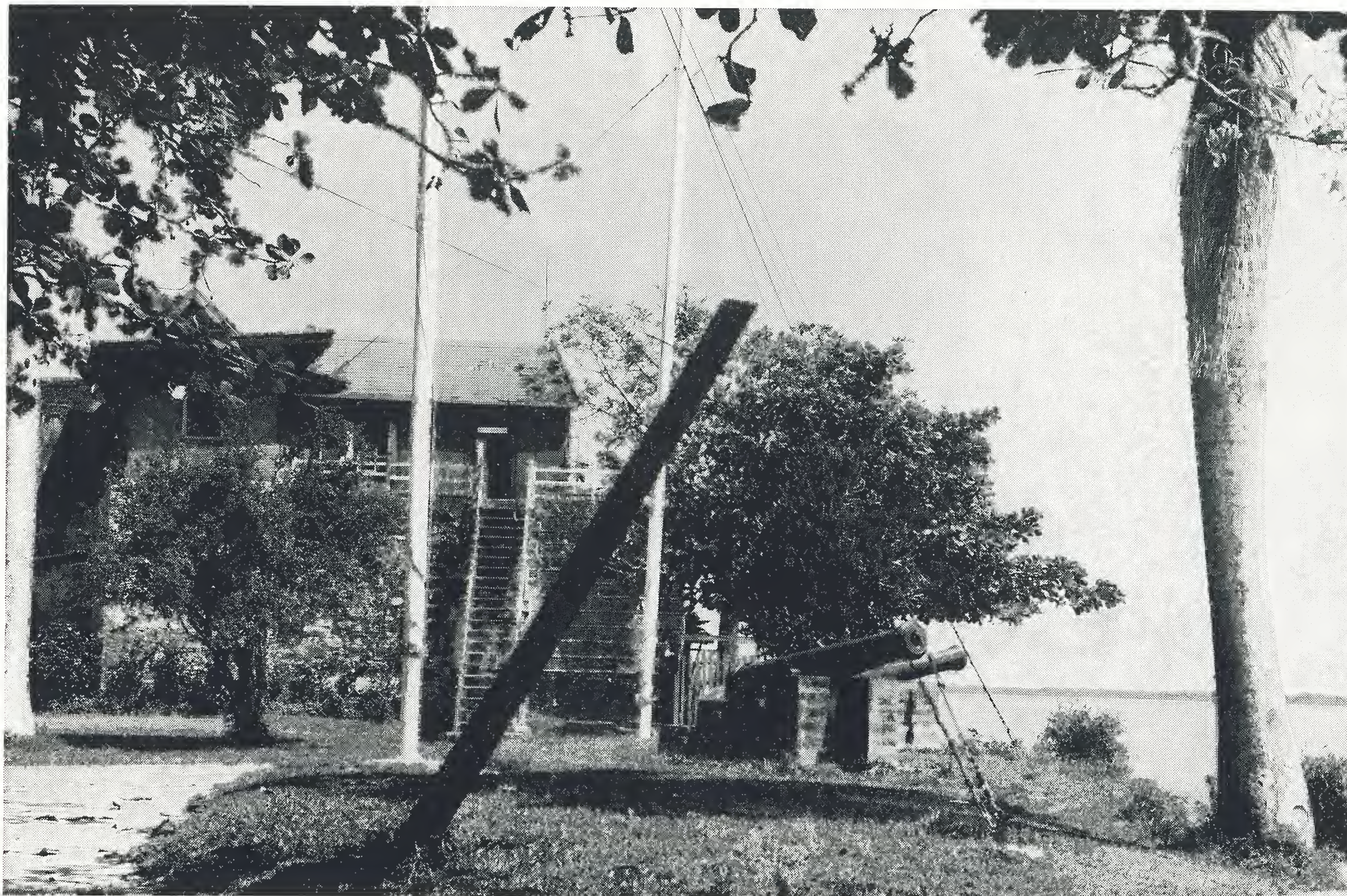
Deze verzoeken konden voorshands niet worden ingewilligd, te meer daar het reeds te laat bleek te zijn voor een eventuele verbetering van de toestand, want op 8 oktober 1712 verscheen Cassard andermaal met een sterke vloot en 3000 man soldaten en viel Suriname krachtig aan. Alhoewel het handjevol militie onder commandeur François Anthony de Rayneval en de gewapende burgerij zich hardnekkig verdedigden, konden zij zich tegenover de overmacht niet staande houden en werd op 27 oktober 1712 een verdrag gesloten, waarbij Suriname op vrese-

Paramaribo. Enkele van de nu zo romantisch gelegen oude houten officiershuizen bij het Fort Zeelandia. (foto C. L. Temminck Groll)

lijke wijze werd gebrandschat. Terecht werd deze ramp voor een groot deel op rekening gesteld van de Staten-Generaal en de directeuren van de Sociëteit, die wel ijverig waren in het uitvaardigen van resolutiën, waarbij de kolonisten werden aangemaand hun schulden aan de vijand te voldoen, doch die door het niet nakomen van de door hen aangenomen verplichtingen Suriname weerloos hadden gemaakt. De directeuren begrepen, ook onder de indruk van naderend oorlogsgevaar – in 1702 brak de oorlog weer uit – dat het beter was hun gedachten te laten gaan over hóé Suriname, ten spoedigste en voor zo weinig mogelijk geld, voor alle mogelijke aanvallen zou kunnen worden bewaard.
De ligging van Suriname, de aardrijkskundige en politieke gesteldheid van de kolonie, alsmede de omstandigheden hebben er steeds toe geleid dat een militair optreden tegen een buitenlandse vijand een verdedigend karakter droeg.
Nog voor de vrede met de Indianen was gesloten, was er een nieuwe binnenlandse vijand opgestaan. De Marrons – naar de bossen gevluchte negerslaven – hadden in het binnenland dorpen gesticht en zich daar onder eigengekozen opperhoofden gevestigd. Van hieruit ondernamen

H
H
H
A
D
G
E
C
B
I
I
I

Links: Paramaribo. Historische tekening van Fort Zeelandia.

A stad Paramaribo
B Fort Zeelandia
C magazijn op het Fort
D huis van de gouverneur
E huis van de commandeur
F kerk en stadhuis
G de nieuwe uitleggingen
H het grote bos
I Suriname rivier

Boven: Paramaribo. Oude kanonnen bij Fort Zeelandia. (foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

ze strooptochten tegen de plantages. Om de kolonie beter te beschermen tegen de Marrons werd de troepenmacht steeds uitgebreid.
Toch brak langzamerhand het inzicht baan, dat een vrede voor beide partijen beter was. In 1759 en 1762 werd met de Marrons aan de Boven Suriname rivier en Boven Saramacca vrede gesloten. Het Surinaamse gouvernement erkende de bosnegergroepen als vrije groepen en de Bosnegers verbonden zich geen plantages meer aan te vallen en ontvluchte slaven tegen beloning terug te bezorgen.
De strijd was hiermede nog niet geëindigd, maar ging met nog grotere hevigheid voort tegen de gevluchte slaven die niet onder de vredesbepalingen vielen en nu ook niet meer naar het binnenland konden uitwijken.

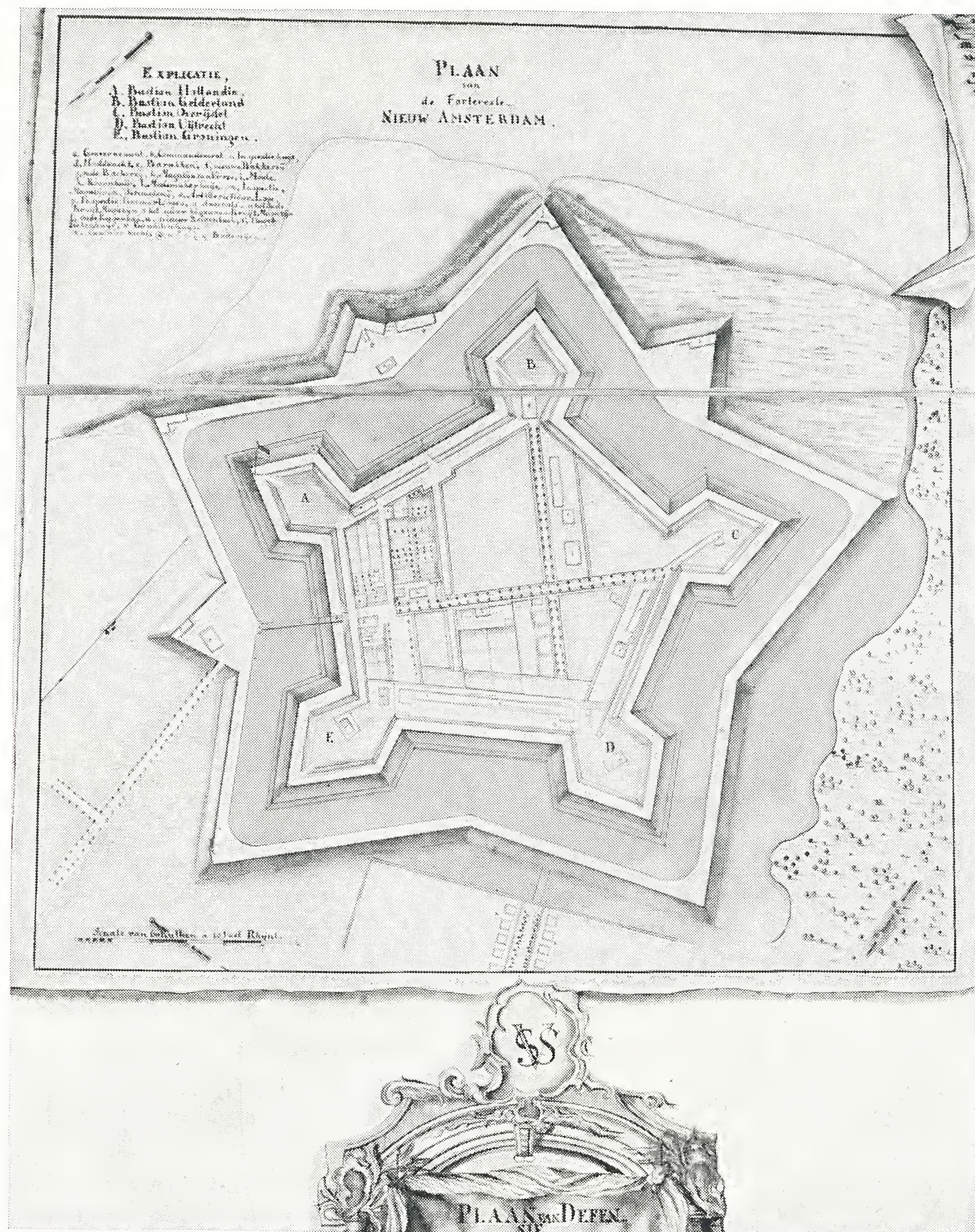
militair kordon

Om de plantages beter tegen de stropende Marrons te kunnen beschermen, liet de gouverneur Nepveu de willekeurig verspreide militaire posten opheffen en vervangen door een stelsel van onderling verbonden posten. Dit stelsel van posten het 'Militair Kordon' geheten was ongeveer 94 km lang en vormde een krachtig bolwerk tegen de strooptochten van de Bosnegers.

Over dit kordon kunnen wij in oude geschriften het volgende lezen:
'Na de buytenkant, waar de Vijand van daan moet komen, zal met'er tijd een Dooren Hegge geplant worden, die men tot 4 à 5 Voet laat opgroeien, welke door den tijd zoo Dik en Digt wordt, dat er bijna geen Kat kan doorkomen, vooral geen Mensch en nog minder een groote Troup Menschen, zonder in de Hegge een Opening te maaken.'
Verder lezen we over de beveiliging van het kordon:
'Als de Hegge eens in orde is, dan kan men nog agter delze na de kant van den Vijand in 't Bosch all het oude gebrooken Glas en Vlessen die men maar krijgen kan (en daar van zig op ieder Post in 't jaar all een heele groote Quandityt zameld) me veel nut emplojeren, want wordt dat altoos en gedurig daar neergegooid, for meerd zulks op 't laatst voor de Neegers een bijna onoverkoomelijke Hinderpaal, voor hunne bloote Voeten.'
En inderdaad was er op iedere post

Paramaribo. Het Fort Zeelandia.
(foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

een groote Quandityt Vlessen, want iedere militair kreeg dagelijks twee zoopjes dram (soort rum), één 's morgens om 6 uur en één 's avonds na de wachtparade.

Toch kwam ook aan de strijd tegen de gevluchte slaven een einde en ook hier zien we, dat tussen de oude vijanden de Marrons en de militairen langzamerhand een goede verhouding groeit. Een verhouding, die men tegenwoordig beslist vriendschappelijk mag noemen.

Thans bestaan alleen nog het fort Zeelandia en het fort Nieuw Amsterdam, die echter – voor de tegenwoordige tijd – zonder enige militaire waarde zijn.

uitbreiding

In 1750 vond in Suriname een belangrijke uitbreiding van de militaire macht plaats. Tengevolge van onenigheid tussen de toenmalige gouverneur Mauricius en een deel der kolonisten, zond de erfstadhouder Willem IV (daartoe gemachtigd door de Algemene Staten) een regiment

Nieuw Amsterdam. Het Fort op het punt waar de Commewijne rivier in de Suriname rivier uitmondt. Detail van een defensieplan voor de Surinamerivier, vervaardigd door J. C. Hurter in 1776 op last van gouverneur J. Nepveu. (Alg. Rijksarchief, 's-Gravenhage)

naar de kolonie onder opperbevel van baron Von Spörcke. Dit regiment had de sterkte van 600 man, gehaald uit de verschillende Nederlandse garnizoenen. Deze Staatse troepen kwamen in drie gedeelten in Suriname. Het aantal van 600 man werd echter niet bereikt, slechts 392 man arriveerden, waaronder nog 44 officieren.

Men ondervond zoveel narigheid met deze troepen dat de directeuren van de Sociëteit in 1753 een overeenkomst sloten met de belanghebbenden in Suriname, waarbij werd bepaald, dat de militie zou worden vermeerderd met 6 compagnieën à 100 man Sociëteitstroepen, alsmede een compagnie artillerie van 56 man. De kosten voor het onderhoud van deze militie zou voor de helft door de Sociëteit en voor de helft door de ingezetenen van Suriname worden bestreden. De krijgsmacht van Suriname bestond dus in die jaren uit: 2 bataljons à 6 compagnieën. Iedere compagnie was 100 man sterk. De directeuren bekostigden het krijgsvolk voor de ene helft, de ingezetenen van Suriname voor de andere helft. Naarmate de sterkte waarover men beschikken kon, schijnt men de militie tussen 1770 en 1799 nu eens in 2 dan weer in 3 bataljons te hebben ingedeeld.

Het overwelfde arsenaal van het Fort Nieuw Amsterdam eind 18e eeuw. (foto C. L. Temminck Groll)

Met de bezetting van het 'Militair Kordon' bereikte de versnippering van krachten, waarop reeds vroeger was gewezen, haar hoogtepunt. De in Suriname aanwezige artillerie bestond tussen de jaren 1780 en 1790 steeds uit ± 6 officieren en 166 militairen. Officieel bestond de militie in Suriname in 1795 nog uit 3 bataljons infanterie elk bestaande uit 1 lijf- of grenadierscompagnie en 4 fuseliers-compagnieën, benevens 2 compagnieën artillerie.

jagerbataljons

Op 5 januari 1802 besloot men, in verband met de naderende vrede van Amiens tot de oprichting van 4 West-Indische jagerbataljons, elk van 8 compagnieën, voorts van 4 compagnieën artillerie en een korps ingenieurs. Hier vindt men voor het eerst de benaming 'jagers', welke naam nog vele jaren voor de troepensoort in Suriname behouden zou blijven.

Op 29 maart 1802 werd besloten, dat de koloniale troepen deel zouden blijven uitmaken van de landmacht in Nederland en als zodanig een volgnummer zouden krijgen. De vier West-Indische jagerbataljons kregen de nummers 5, 6, 7 en 8. Voor de werving van de troepen voor West-Indië bestond gedurende de Bataafse

Het oude kruithuis (1747) van het Fort Nieuw Amsterdam. (foto J. Douglas)

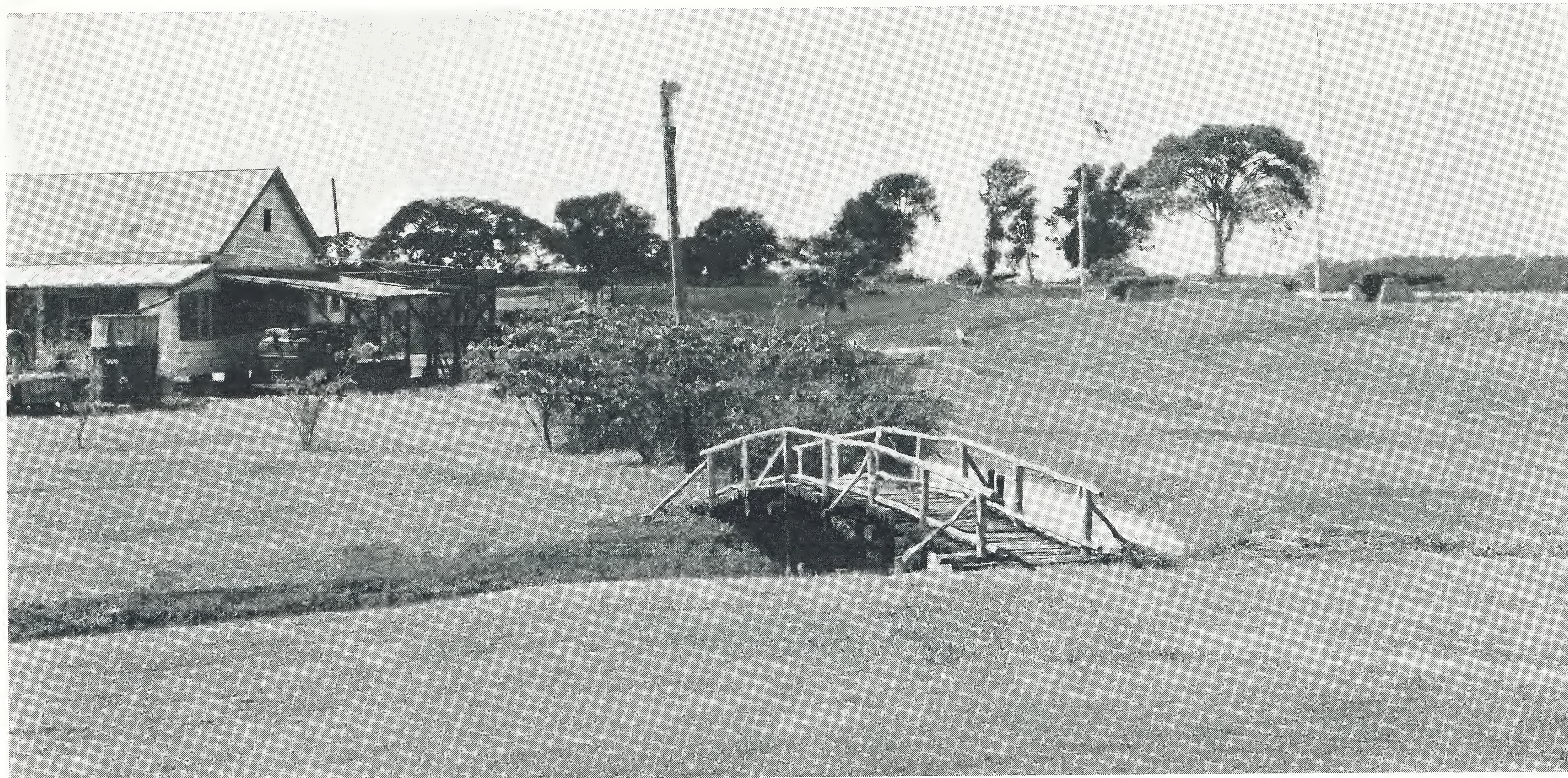
Republiek een werfdepôt, aanvankelijk te Enkhuizen, dat echter op 28 maart 1803 van Enkhuizen naar Naarden werd verplaatst. Vóór evenwel de oorlog met Engeland op 18 mei 1803 weer uitbrak, werd op 6 mei 1803 de werving voor Suriname gesloten.

Op 28 april 1804 ging Suriname weer in handen van de Engelsen over, waarbij slechts weinig krachtige tegenstand werd geboden. Suriname bleef in handen van de Engelsen tot de vrede van Parijs op 20 november 1815, waarna Suriname werd teruggegeven aan de koning van Noord- en Zuid-Nederland.

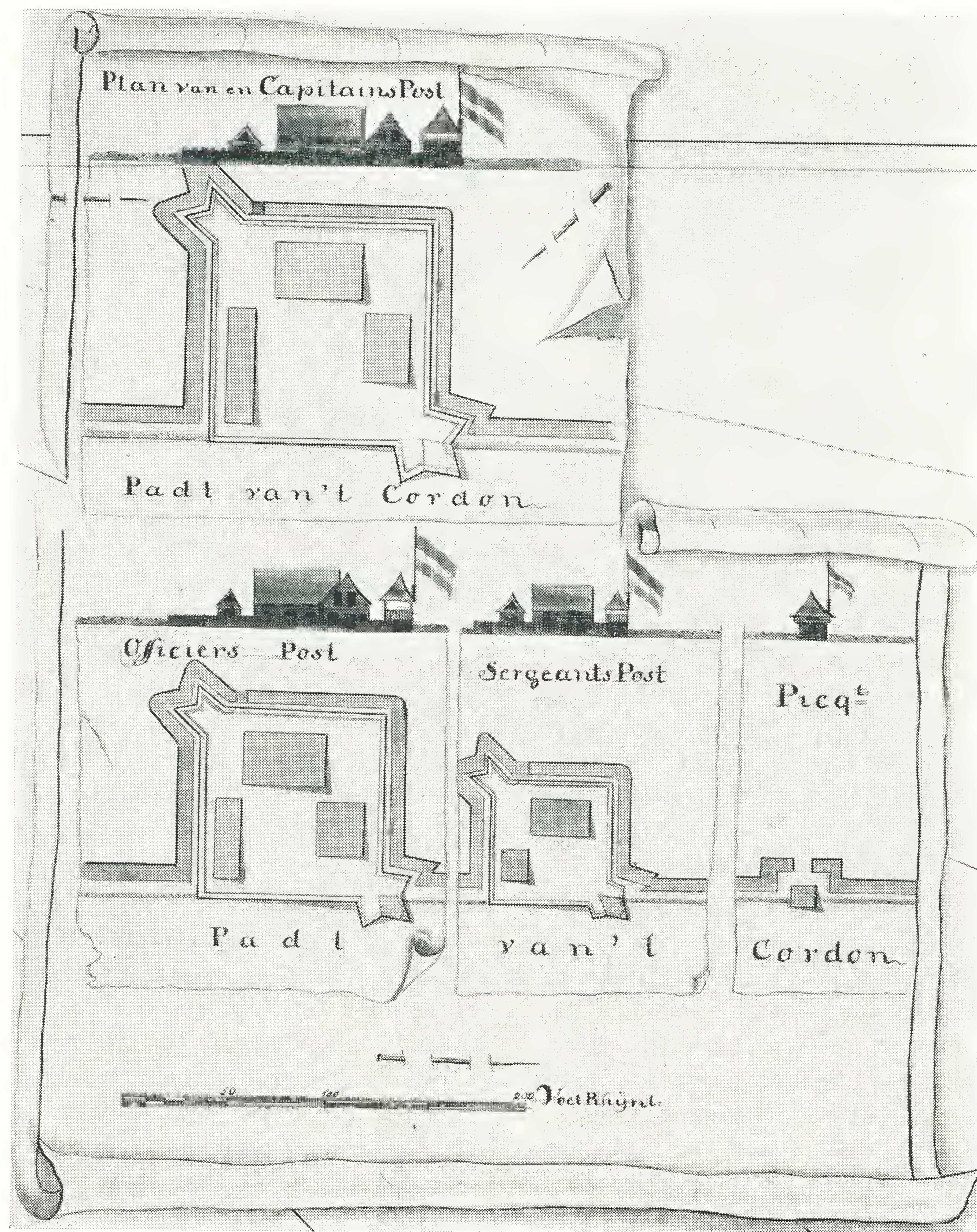
Aan een militaire commissie werd opgedragen om een ontwerp-samenstelling te maken voor het Noord-Nederlandse leger. Tengevolge van het rapport van deze commissie werden bij de reorganisatie van het leger op 15 januari 1815 2 bataljons jagers (10 en 11) opgericht, die werden bestemd om dienst te doen in West-Indië. Zij behoorden tot het Nederlandse leger en kregen als zodanig in de algemene volgorde de nummers 10 en 11.

De deelneming van de West-Indische jagers aan de veldtocht in België van 1815, vormt een hoogtepunt in de geschiedenis van deze bataljons.

Na de vrede van Parijs – 20 november 1815 – vertrokken de West-Indische

Het Fort Nieuw Amsterdam. Op de
achtergrond enige oude kanonnen.
(foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

De verschillende posten bij het Cordonpad, onderdeel van een tekening van 1778. (Stichting Surinaams Museum, Paramaribo)

troepen op 23 november 1815 naar Suriname. Oorspronkelijk bestond het plan, deze troepen slechts kort in de koloniën te doen blijven, daar zij deel bleven uitmaken van het Nederlandse leger. Aan dit voornemen werd echter geen gevolg gegeven en reeds spoedig werden de jagers in de praktijk niet meer als behorend tot het Nederlandse leger beschouwd.

reorganisatie

In 1819 vond tengevolge van een reorganisatie van de landmacht in Nederland een hernummering van de bataljons plaats, waarbij de bataljons jagers van nummer 10 en 11 op respectievelijk 27 en 28 overgingen (besluit van 27 februari 1819). Bij een volgend besluit van 13 april 1821 werden de bataljons 27 en 28 samengevoegd tot het bataljon nummer 27, dat inplaats van uit acht uit negen compagnieën zou bestaan, waarvan zeven compagnieën in Suriname.

Zo heeft de landmacht in Suriname tot aan 1890 vele inkrimpingen en kleine uitbreidingen ondergaan, die te talrijk zijn om hier op te noemen.
In 1895 bestonden er geen dienstdoende West-Indische officieren meer en deden in Suriname bij de landmacht uitsluitend uit Nederland gedetacheerde officieren dienst. In 1904 kwam hier enige verandering in toen er geen detacheringen uit Nederland meer plaatsvonden, maar de diensten verricht werden door tijdelijk gedetacheerde officieren van het leger in Nederlands-Indië.
Een 'Suriname-commissie' gaf in haar rapport in overweging de militaire bezetting van Suriname op te heffen en aan de politie meer dan tot op dat moment een militair karakter te geven, hetgeen blijkens de toelichting van de bij de Tweede Kamer ingediende begroting voor koloniën voor 1915 door de minister werd afgewezen.
Bij Koninklijk Besluit van 6 maart 1915, no. 56, werd bepaald dat de sterkte van de landmacht in Suriname voortaan zou bestaan uit 1 kapitein-commandant, 4 luitenants, 1 luitenant- of adjudant-onderofficier-kwartiermeester en 234 minderen, hetgeen er op neerkomt dat de sterkte verminderd werd met 1 officier en 58 minderen.
Verder had Suriname in die tijd nog zes officieren van gezondheid en twee militaire apothekers.
1-4-'67

Troepenmacht in Suriname gedurende deze eeuw

Na de beëindiging van de binnenlandse strijd in Suriname gedurende de vorige eeuw zag men de taak van de Troepenmacht veranderen. Het duidelijkst spreekt dat wel uit een passage van een artikel geschreven door een gepensioneerd militair, die in zijn schetsen uit het verleden o.a. schrijft:

'Albina was in het begin van deze eeuw een welvarend dorpje, behalve de Compagnie des Mines d'Or (Benzdorp) aan de Lawa waren er nog tientallen eenmansbedrijfjes (pock-nockers), die hun geluk langs de Marowijne-, Tapanahony- en Lawa rivier beproefden. Persoonlijk maakte ik het niet mee, doch mij werd verteld, dat men te Albina gokte met als inzet builtjes stofgoud van 5 tot 10 gram. Je reinste Klondike-allures. Natuurlijk trok dit rauw volk aan, avonturiers die op een rijke vondst hoopten. Gevoegd bij de overlast, die de bevolking van Albina en de aldaar wonende Indianen ondervonden van de uit Saint Laurent ontvluchte gedeporteerden, is dit waarschijnlijk de reden geweest, dat er te Albina altijd een brigade werd gedetacheerd. Men werd voor minstens een jaar ter beschikking van de districts-commissaris gesteld, voor het verrichten van politie- en douanediensten.'

politietaak in het verleden

Ook uit de beschrijvingen van de patrouilles van die tijd blijkt duidelijk de politietaak van de Troepenmacht in het binnenland. Onze gepensioneerde militair schrijft over één van zijn patrouilles het volgende:

'Op het dorp 'Swampoekondre' had een boslandcreool een andere dusdanig toegetakeld, dat deze daags daarna aan de bekomen verwondingen overleed. Toen dit nieuws ons bereikte, was het al acht dagen oud, het lijk lag nog boven aarde, werd erbij verteld. Samen met de loco-districts commissaris ging ik naar Swampoekondre om het gerapporteerde te verifiëren'.

Dat de taak van de Troepenmacht na het zelfstandig worden van Suriname veranderde blijkt wel het duidelijkst uit de verhalen van de soldaten over de patrouilles die zij lopen of varen. Ook hier wil ik even enkele schrijflustige militairen aan het woord laten:
'Met hard rijden en zingen van de korporaal Blank kwamen we toch op tijd bij Coppenamepunt aan om onze tocht te beginnen, die ons in 21 dagen door een groot deel van Suriname zou voeren. Het eerste deel zou zeker niet meevallen, maar daar was een ieder wel op voorbereid. 170 kilo-

Surinaamse militairen in Paramaribo gedurende de Tweede Wereldoorlog. (foto Rijksinst. v. Oorlogsdoc.)

meters moesten afgestapt worden.' Over een andere patrouille schrijft een soldaat:
'Het tweede peloton Bravo-compagnie moest even een 'wandelingetje' maken over het zgn. kordonpad, weliswaar een bestaand pad, doch weer helemaal heroverd door de bush-bush.'

kennis van het binnenland

Deze politionele taak van de militairen is wel helemaal verdwenen en de patrouilles die thans in Suriname worden gemaakt hebben dan ook tot doel de soldaat vertrouwd te maken met het terrein en hem te leren de moeilijkheden van het leven in het bos te overwinnen. Dat hij hierbij prachtige tochten maakt is gezien de overweldigende natuur begrijpelijk, terwijl het leren kennen van de nog vrij primitief levende bosnegerstammen en Indianen een onvergetelijke sensatie is.
Ook hier kan ik weer het best even een soldaat aan het woord laten:
'In het dorp Anapaike, het opperhoofd van de Wajana-Indianen, voetbalden we tegen diens zeer schaars en zeer rood geklede onderdanen en deelden we tabak en rode katoen uit. Zo te zien zou de drie meter stof wel voldoende zijn om de hele stam de eerste vijf jaar te kleden. We namen hier zeven Indianen, onder wie Anapaike zelf aan boord, vrouwen kwamen afscheid nemen en gaven ons grote plakken kwak; tegen de middag passeerden we de enorme Gran Soela, hakten een omgevallen boom weg die de route versperde en moesten toch nog uitstappen en door de jungle langs de waterval naar boven gaan om toe te kijken hoe onze botenjongens de korjalen naar boven worstelden.
Dat begon met veel geschreeuw en gekakel; de eerste korjaal liep vol en moest worden uitgeladen, de motorist werd door de stroom meegesleurd maar verloor zijn hoofd niet doch wel zijn broek. Anapaike stond rustig tussen de rondvliegende schuimvlokken met pijl en boog vis te vangen'.
Dit was maar een korte aanhaling van een enthousiast verhaal over de overweldigende en grootse natuur. Wie eens een tocht naar het Surinaamse binnenland heeft gemaakt, de soela's heeft overwonnen met de ranke korjalen. Wie met Indianen en Bosnegers gebivakkeerd heeft in het Surinaamse oerwoud en zich klein en nietig gevoeld heeft temidden van deze woeste natuur met zijn enorme woudreuzen en soms onheilspellend gebrul van de baboens (brulapen), zal altijd met weemoed terugdenken aan het bos.

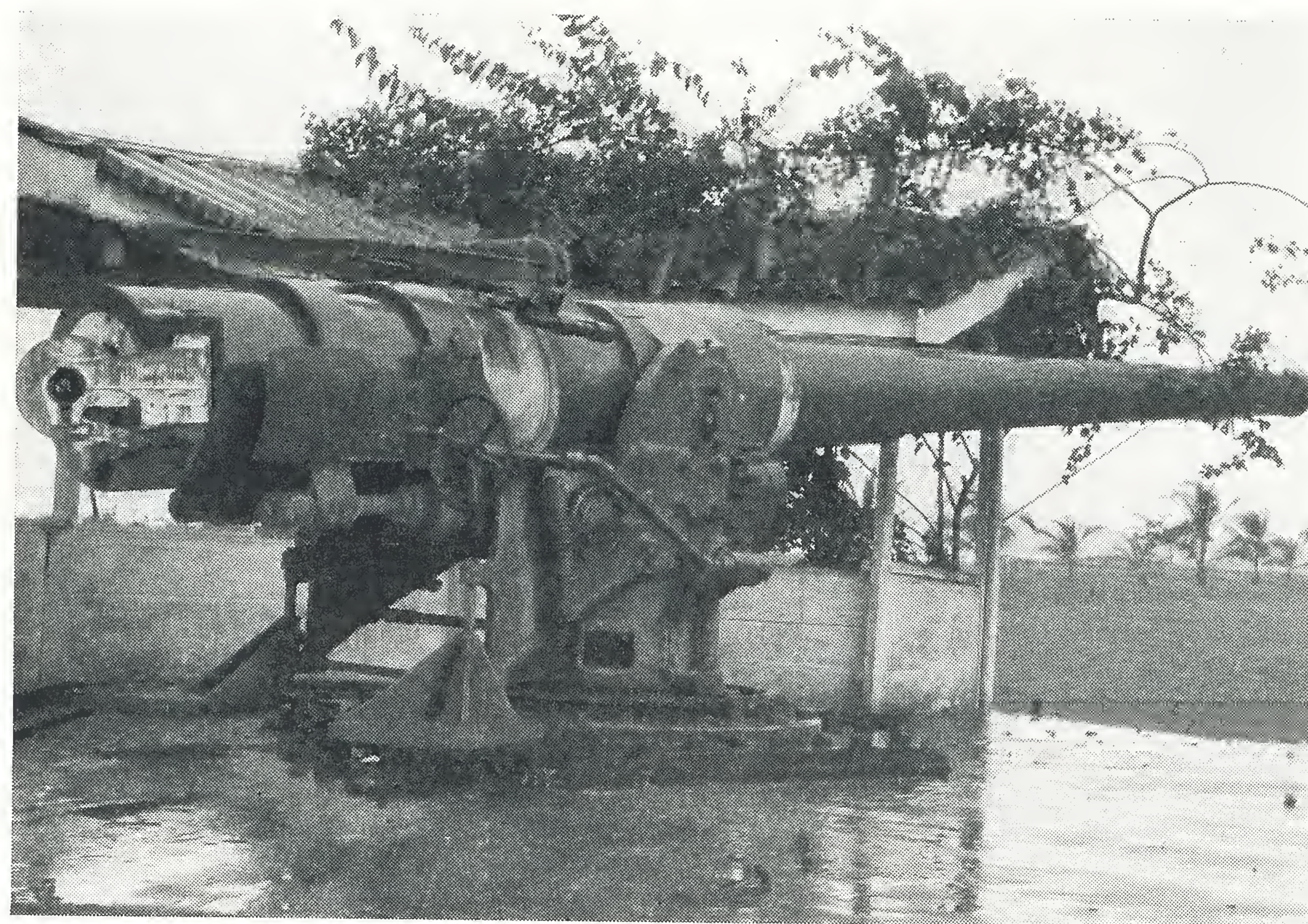

Operatie 'trekschuit'.

Zoals reeds gezegd heeft de Troepenmacht in Suriname geen politionele taak meer. Artikel 3 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden zegt dat de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van het Koninkrijk een aangelegenheid van het Koninkrijk is. Daarom vervullen dan ook Nederlandse soldaten hun dienstplicht in Suriname. En omdat er gelukkig een vriendschappelijke verhouding bestaat tussen Suriname en zijn buurlanden en er naast de tijd benodigd voor opleiding, oefening en patrouillegang voor het opdoen van terreinkennis nog wel tijd over is, verricht de Troepenmacht ook veel nuttig werk in Suriname.

hulpverlening

Suriname, een land in opbouw, beschikt nog niet voor alles over georganiseerde diensten en particuliere ondernemingen. De Troepenmacht, een goed georganiseerd onderdeel en vrijwel geheel selfsupporting is daarom dikwijls de organisatie waarop overheid en diensten een beroep om hulp doen. De verzoeken om hulpverlening kunnen vele zijn. Zo ging een springploeg even naar de Kabalebo om woudreuzen te vellen en ruimte te maken voor een vliegveld. Een andere keer had de Surinaamse Luchtvaart-

Kanon te Nw. Amsterdam.
(foto Zendingsgenootschap E.B.G.)

Links: Militairen van de 2e Suriname Compagnie vlak voor hun vertrek aan boord van de 'Willemstad'.

Bij de werf van de TRIS.

dienst last van een heuvel bij een vliegveld in het binnenland en moest dit even weggeblazen worden.
Wanneer bij wegaanleg steenpartijen of woudreuzen in de weg staan dan weet ook de Troepenmacht hier wel raad mee. Maar het zijn niet alleen de springploegen die te hulp worden geroepen, ook wetenschappelijke onderzoekers weten de weg van de TRIS te vinden. En zo werd steun verleend bij het onderzoek naar bos-yaws (besmettelijke ziekte vermoedelijk overgebracht door een vliegje) en maakte de Troepenmacht expedities voor het onderzoek van de flora en fauna van het binnenland van Suriname mogelijk.
Aan het onderzoek van de wind in de ionosfeer door middel van raketten heeft de Troepenmacht ook een werkzaam aandeel gehad. Nog op vele andere terreinen verricht de Troepenmacht nuttig werk. Bij de koninklijke bezoeken aan Suriname heeft de Troepenmacht de verzorging van de tochten naar het binnenland voor zijn rekening genomen, waarbij ook aan de grote schare persfotografen en verslaggevers alle mogelijke steun werd gegeven om hun nieuws rechtstreeks naar hun kranten te spuien. Voor het overbrengen en verzorgen van de koninklijke gasten en de persvertegenwoordigers in het binnenland moesten grote hoeveelheden goederen over de soela's (stroomversnellingen) worden gesjouwd.
Een heel andere vorm van hulpverlening is de steun die de Troepenmacht verleent bij de organisatie van tentoonstellingen, demonstraties, sportgebeurtenissen, enz.
Kortom de steunverlening strekt zich uit tot wel haast alle aspecten van de maatschappij. De Troepenmacht prijst zich gelukkig zo te mogen bijdragen aan de opbouw van Suriname.
Suriname een land waaraan iedere militair, die er geweest is met weemoed terugdenkt.
19-6-'67

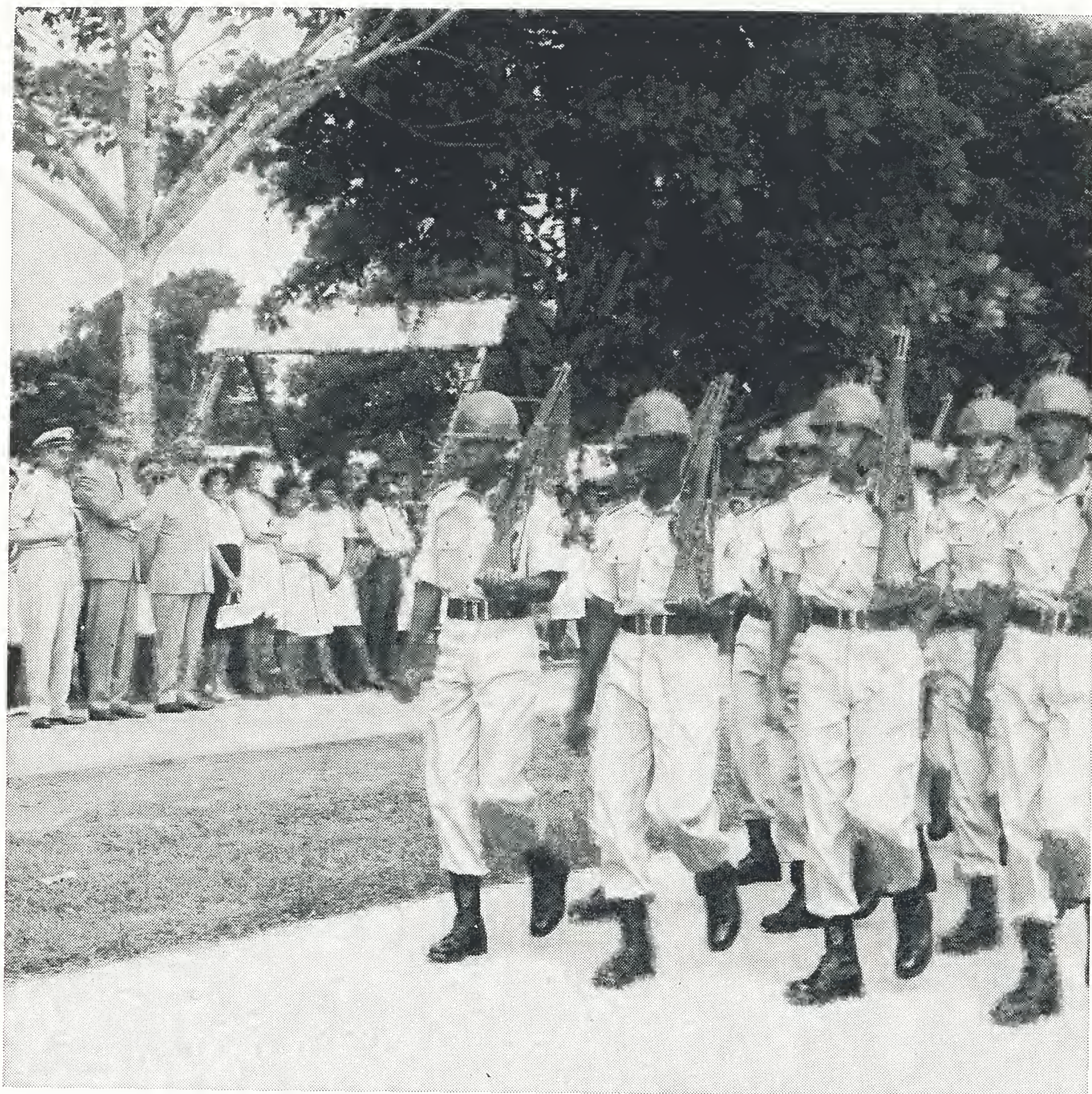
De Surinaamse vrijwilligers

In het voorjaar van 1963 werd door de regeringen van Nederland en Suriname overeengekomen een deel van de jeugdige mannelijke bevolking van Suriname de gelegenheid te geven onder de wapenen te komen. De status van deze militairen zou zijn: vrijwilliger op voet van dienstplicht.
Na de openbare bekendmaking meldden zich 1120 personen aan en kon de selectie en keuring plaats vinden. Op 16 september 1963 werd met de eerste opleiding van 40 recruten gestart. Allen sloten een verbintenis bij het reserve personeel voor de duur van acht jaren en een praktische eerste diensttijd van 16 maanden.
De opleiding is opgezet identiek aan die van de recruten in Nederland echter met een aanpassing aan de plaatselijke omstandigheden en de toekomstige dienstverrichting in de tropische omgeving.
Met groot enthousiasme, gelijk aan dat van de vrijwilligers in Nederland na de oorlog, verrichten de recruten hun dienst. Na acht weken opleiding wordt de basisopleiding afgesloten met een ouderdag, waarbij ook civiele autoriteiten worden uitgenodigd.
Hierna vindt de voortgezette opleiding plaats. Tijdens deze opleiding worden de vrijwilligers voorbereid op hun taak in een der tirailleurcompagnieën, die uit Nederland zijn uitgezonden. Na 16 weken opleiding wordt afscheid genomen van de opleidingscompagnie en vindt de indeling plaats in de tirailleurcompagnie, die dan juist uit Nederland is aangekomen.
Dit laatste is een belangrijke gebeurtenis zowel in de diensttijd van de vrijwilligers als van de troepen die juist uit Nederland zijn gearriveerd. Naast het wennen aan elkaars levensgewoonten, het leren waarderen en respecteren van elkaar, vindt in die periode een opbouwende uitwisseling plaats van wetenswaardigheden van de beide landen en volken.
Deze periode wordt doorgebracht in het bosbivak Zanderij, dat is gelegen op de savanne aan de Coropine-kreek (Cola-kreek) ongeveer 50 km ten zuiden van Paramaribo. Hier vindt de jungle- en corjaal-training plaats en voorts de opleiding in allerlei soorten van gevechten tot compagnies-niveau.
Na vier maanden is deze opleiding voltooid en wordt de compagnie opgelost in pelotons, ter aflossing van de detachementen te Brownsweg in het zuiden en Albina en Nieuw Nickerie, respectievelijk aan de oost- en westgrens van Suriname. Deze detacheringen worden van tijd tot tijd onderbroken met stadswachtdiensten en corjaal- (inlandse boot, gemaakt

Links: Het monument voor Surinaamse gevallenen in de Tweede Wereldoorlog aan de Waterkant. (foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

Boven: Militaire kapel. (foto Zendingsgenootschap E.B.G.)

Exercitie van Surinaamse vrijwilligers tijdens 'ouderdag'.

van een uitgeholde boom) patrouilles naar het binnenland. Het is een buitengewoon voordeel, dat de vrijwilligers de taal van het land spreken, aangezien men buiten de stad nagenoeg nooit terecht kan met Nederlands.

vorming

Wat betreft de vaardigheid zich in het oerwoud te handhaven doen de troepen uit Nederland niet onder voor de vrijwilligers die doorgaans in de stad zijn opgegroeid. Na 12 maanden actieve dienst gaan deze vrijwilligers, die een verdere vorming op technisch, verbindings- of politioneel- (brandweer) gebied ambiëren, terug naar de opleidingscompagnie waar instructeurs, zowel van de TRIS als van overheidszijde (politie en brandweer) zich over de gegadigden ontfermen.

In de 15e maand na opkomst keert elke vrijwilliger terug in de opleidingscompagnie en vindt de afwikkeling plaats om terug te keren in de burgermaatschappij. Tot deze afwikkeling behoort o.a. het bemiddelen bij de sollicitatie naar een civiele functie in het bedrijfsleven. Daartoe worden vertegenwoordigers van de personeelsafdeling van de grote maatschappijen uitgenodigd tot een gesprek met de demobilisanten. Vele vrijwilligers krijgen op deze wijze een baan bij een der grote maatschappijen. Sinds kort bestaat ook de mogelijkheid om een gering aantal vrijwilligers ter plaatse in opleiding te nemen tot reserve onderofficier. Hiermede is één der hartewensen van de vrijwilligers vervuld.

Inmiddels draait in de opleidingscompagnie het bedrijf door en begint elke vier maanden een groep vrijwilligers met enthousiasme aan een weg die hen naar zij hopen een plaats in de maatschappij zal opleveren.

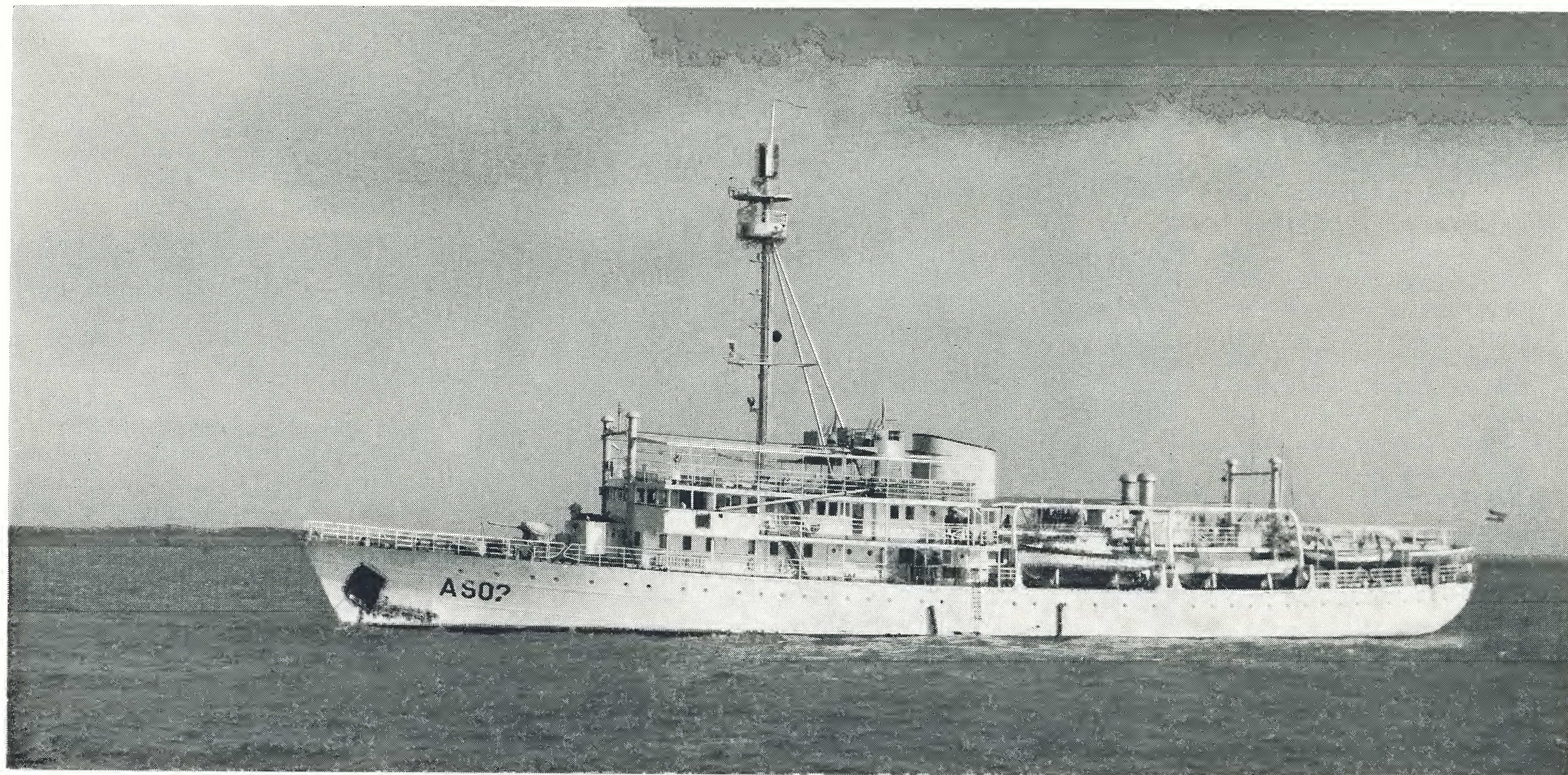
1-5-'67

Werkzaamheden van de Koninklijke Marine in Suriname

Op verzoek van de regering van Suriname werd in 1965 een aanvang gemaakt met een gedetailleerd hydrografisch onderzoek in de wateren van Suriname.
Hiertoe vertrok in oktober 1964 het opnemingsvaartuig Hr.Ms. Luymes naar Suriname en maakte hydrografische opnemingen in de Corantijn rivier. Tevens vervulde het schip bewakingsdiensten. Deze taak werd eind 1965 overgenomen door Hr.Ms. Snellius, het zusterschip van Hr.Ms. Luymes. In deze tijd werd een begin gemaakt met het oprichten van drie decca-stations, benodigd voor precisieplaatsbepaling op zee. Bij het installeren van deze stations werd zeer waardevolle steun ontvangen van de Troepenmacht in Suriname.
Voor een goede meetkundige grondslag van dit navigatiesysteem werden gedurende 1966 de onderlinge afstanden van de decca-stations en de hoek tussen de basislijnen nauwkeurig gemeten. Hierbij werd gebruik gemaakt van een tellurometer.
Inmiddels namen de opnemingswerkzaamheden op zee een aanvang.

wetenschappelijk onderzoek

Dit programma werd in het voorjaar van 1966 onderbroken voor een wetenschappelijk onderzoek van het continentaal plateau van Suriname tussen Paramaribo en Nieuw Nickerie. Dit vond plaats in samenwerking met de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO) en nam bijna twee maanden in beslag. Langs 8, ongeveer noord-zuid lopende, lijnen werden bathymetrische, magnetische en gravimetrische gegevens verzameld.
Hierna werden op 66 oceanografische stations, gelegen op bovengenoemde lijnen, fysisch oceanografische, geologische en biologische gegevens verzameld. Het ligt in de bedoeling om het oostelijk gedeelte van het continentale plateau, tussen Paramaribo en Frans Guyana gelegen, op een later datum op een soortgelijke wijze te onderzoeken. Medio mei 1966 werden de opnemingswerkzaamheden, alsmede op het land het inmeten van de decca-stations, voortgezet.
In oktober 1966 werd Hr.Ms. Snellius weer afgelost door Hr.Ms. Luymes. Dit schip zal nog enkele jaren in Suriname blijven om het opnemingswerk te voltooien.
1-6-'67

Het opnemingsvaartuig Hr.Ms. Luymes.
(foto Koninklijke Marine)

Welzijnszorg bij de Troepenmacht in Suriname

De welzijnszorg in het leger is de afdeling, die verantwoordelijk is voor de vrijetijds-besteding van de militair in de ruimste zin van het woord. Deze omvat zowel de actieve als de passieve vrijetijds-besteding. De passieve vrijetijds-besteding bestaat hoofdzakelijk uit het bijwonen van voorstellingen van allerlei soort, of dit nu film, toneel of cabaret is.
Natuurlijk is de actieve vrijetijdsbesteding veel meer positief. Hier is de man zelf bezig en neemt hij er meestal iets van mee. Voor de een is het een diploma van de cursus die hij heeft gevolgd, voor de ander een aardig gebruiksvoorwerp of een goed gelukt zelf ontwikkeld en afgedrukt foto-rolletje, tot stand gekomen door zelfwerkzaamheid in de hobby-club.
Bij de Welzijnszorg bij de Troepenmacht in Suriname ligt de zaak ten dele anders. Het merendeel van de dienstplichtige militairen bij de Troepenmacht bestaat uit Nederlandse jongens, die weliswaar als vrijwilligers, worden uitgezonden voor de duur van een jaar. Wekelijks of twee-wekelijks met weekend-verlof naar huis is er voor deze militairen niet bij. Dit gemis moet nu grotendeels worden opgevangen door de afdeling Welzijnszorg van de Troepenmacht in Suriname. Het is dan ook volkomen logisch en begrijpelijk dat deze afdeling bij de Troepenmacht qua personeel iets uitgebreider is dan bij een onderdeel van gelijke sterkte in Nederland. Bovendien wordt behalve op het personeel van de Welzijnszorg, ook op het kader en wel vooral op de pelotons- en groepscommandanten in hun vrije tijd een grote wissel getrokken om mede leiding te geven bij de georganiseerde evenementen op vrije dagen en gedurende de weekends.

recreatiezalen

In het Prins Bernhard-kampement te Paramaribo beschikt de afdeling Welzijnszorg over een grote en kleine recreatiezaal. De grote recreatiezaal is natuurlijk de plaats waar de meeste evenementen plaats vinden en die daardoor zeer in trek is. Zo worden er evenals op de buitenposten drie keer per week filmprogramma's gegeven. Bij de zondagse filmvoorstelling wordt tussen het voorprogramma en de hoofdfilm steeds een 'life-show' gegeven waarin voor het merendeel jonge Surinaamse amateur-artisten optreden. Voor velen van hen is het succes bij de Troepenmacht een stimulans om door te gaan met hun programma en het repertoire uit te breiden en te verbeteren.
De afdeling Welzijnszorg streeft er

naar om een keer per 14 dagen een andere voorstelling te geven dan de gebruikelijke film. Natuurlijk zijn in een land als Suriname met als centrum Paramaribo, een stad met ongeveer 150.000 inwoners, de mogelijkheden in dit verband beperkt. Beroepsgezelschappen kent men niet. Misschien juist hierdoor komt het dat er vele amateur-gezelschappen zijn die bijzonder actief zijn. Ook is de samenwerking met het Cultureel Centrum Suriname bijzonder goed. Hierdoor is het mogelijk dat Nederlandse en buitenlandse beroepsartisten, waarvan velen, die onder auspiciën van de Sticusa – de Stichting voor de Culturele Samenwerking met Suriname en de Nederlandse Antillen – Suriname bezoeken, op het programma voor de militairen prijken.

Wat hierbij beslist niet mag worden vergeten zijn de concerten door het muziekkorps van de Troepenmacht in Suriname, kortweg de Militaire Kapel genoemd. De Militaire Kapel is in Suriname zeer populair en het is

Het militaire ziekenhuis te Paramaribo.
(foto Kon. Inst. v d. Tropen)

Prinses Beatrix kampement te Zanderij.

dan ook prettig dat de commandant van de Troepenmacht in Suriname toestemming heeft gegeven dat er overdag concerten worden gegeven in ziekenhuizen, inrichtingen en in de districten, terwijl ook regelmatig te Paramaribo in de Gehoorzaal van het CCS en in de Palmentuin wordt geconcerteerd voor de Surinaamse bevolking.

zelfwerkzaamheid

Behalve van deze programma's kan in de avonduren ook gebruik worden gemaakt van de loods zelfwerkzaamheid. In deze ruimte, kortweg de 'hobby-club' genoemd, zijn twee afdelingen buitengewoon in trek. Dit is in de eerste plaats de fotografie-afdeling. Behalve dat hieraan een winkel is verbonden waar men, met een behoorlijke reductie, zijn fotobenodigdheden kan kopen, is de grote trekpleister ongetwijfeld de rij van donkere kamers waar men zelf zonder kosten voor de te gebruiken apparatuur en chemicaliën zijn foto-rolletjes kan ontwikkelen en afdrukken. (Ook op de verste buitenposten beschikt men over donkere kamers voor foto-amateurs).

De tweede veel gebruikte afdeling in de 'hobby-club' is de afdeling houtbewerking. Natuurlijk zijn het niet allemaal meesterstukken die men daar

Boven: ingang van het Prins Bernhard kampement te Paramaribo.

Links: Prinses Irene kampement te Nw. Nickerie.

Prinses Margriet kampement te Albina.

onder leiding zelf maakt. Velen maken er alleen maar hun souvenirkist. Maar anderen, die aan de draaibank en andere machinerieën thuis zijn, vervaardigen er de prachtigste gebruiksvoorwerpen en souvenirs. De verscheidenheid in mooie Surinaamse houtsoorten staat daar borg voor.
Indien men bedenkt hoe wisselvallig het bestaan van de militair gedurende het jaar in Suriname is – hij is o.a. gedetacheerd te Zanderij, Albina, Nickerie en Brownsweg – hij loopt verscheidene patrouilles van kortere of langere duur – dan is het toch verwonderlijk hoeveel militairen nog studeren. Tenslotte moet hij zijn lessen toch op tijd insturen en is hij door zijn dienst niet altijd in staat om de opgedragen leerstof te spreiden. Vele studenten maken gebruik van de gastvrijheid van burger- en militaire families zodat zij rustig in huiselijke kring kunnen werken. Vele militairen brengen daar ook hun weekends door. De commandant geeft hun daar steeds zijn toestemming voor mits deze regeling gecoördineerd is door de afdeling Welzijnszorg.

sport

Het vertoeven in de tropenzon houdt natuurlijk in dat er veel gelegenheid

Kampement te Brownsweg.

bestaat tot sportbeoefening. Bij de Troepenmacht is er dan ook een speciaal benoemde Sportcommissie die in nauwe samenwerking met de afdeling Welzijnszorg de sportbeoefening coördineert. Het optreden naar buiten van de Troepenmacht is zeer uitgebreid. Met o.a. een voetbalelftal, een waterpoloteam, een volleybalzestal en een badmintonteam wordt deelgenomen in de landelijke competities. Intern zijn er toernooien tussen de compagnieën en de pelotons. Wedstrijden tussen militaire teams en teams van bezoekende schepen van de Koninklijke Marine en van de koopvaardij trekken ook veel belangstelling.

Zowel van overheidsinstellingen als van particuliere maatschappijen wordt bij dit alles veel medewerking ondervonden. Zo worden regelmatig excursies naar een aantal bedrijven georganiseerd.

Daar Suriname een waterland is, waar vele plaatsen alleen maar per boot zijn te bereiken, beschikt de Troepenmacht vanzelfsprekend over enige boten. Deze hebben accomodatie voor comfortabel vervoer van ongeveer 40 personen. Hiermede worden in de weekends en op vrije dagen veel uitstapjes gemaakt door de militairen.

radio

Via een van de plaatselijke radiostations verzorgt de afdeling Welzijnszorg vier keer per week een radioprogramma. Voor het samenstellen van deze programma's wordt zeer veel steun ondervonden van Radio Nederland Wereldomroep te Hilversum, die met korte interviews en reportages en actuele muziek uit Nederland de militairen goed op de hoogte houdt met wat er leeft in het vaderland. Dit programma onder de titel 'Hier is de stem van de Troepenmacht in Suriname' is zeer populair bij de gehele Surinaamse bevolking. Al met al is het dan ook zo dat de meeste dienstplichtige militairen na terugkeer in Nederland met weemoed terug denken aan dat jaar Suriname, waar zowel in als na de dienst al het mogelijke voor hun wordt gedaan.
6-3-'67

De niet-militaire activiteiten van de Troepenmacht in Suriname

Het is duidelijk dat de Troepenmacht in Suriname, hierna kortweg 'de TRIS' te noemen in de eerste plaats een militaire taak heeft. Meer dan enig ander troepenonderdeel van de Koninklijke Landmacht echter is de TRIS betrokken bij andere dan zuiver militaire activiteiten en wel die, liggende op het sociaal-charitatieve en het maatschappelijke vlak.
Dit behoeft geen verwondering te wekken, daar de TRIS gestationeerd is in een overzees Rijksdeel, waar op dit moment nog niet alle sociale en technische mogelijkheden aanwezig zijn, om aan allerlei zich voordoende problemen en moeilijkheden het hoofd te bieden.
Bovendien is Suriname een land, dat ca. 4½ maal zo groot is als Nederland, doch slechts ca. 3 % van het Nederlandse inwonertal telt. Hiervan woont dan nog bijna de helft in de stad Paramaribo en de rest in enige kleine plaatsen in de kustvlakte en verder verspreid in het binnenland, hoofdzakelijk langs de veelal machtige rivieren.

Het ligt voor de hand, dat zich in een dergelijk tropisch gebied, waar een groot deel van de bevolking dicht opeen leeft in zgn. 'erfwoningen' en een ander deel over grote afstanden verspreid, praktisch uitsluitend bereikbaar over de rivieren, vele problemen voordoen.
Dit nu is de oorzaak, dat op de TRIS dikwijls een beroep wordt gedaan om 'bij te springen', een beroep dat, indien dit niet indruist tegen de primaire militaire taken, in vele gevallen wordt beantwoord met daadwerkelijke hulp en steun.
Deze bijstand ligt zoals reeds eerder werd aangeduid op twee gebieden, nl. het sociaal-charitatieve en het technische.
Het is zelfs zo, dat een aantal van de eerstgenoemde activiteiten als het ware tot de vaste 'programmapunten' zijn gaan behoren. Het spreekt vanzelf, dat deze wijze van optreden naar buiten aan de TRIS een zeker aanzien verleent, dat mede de status van dit overzeese troepenonderdeel bepaalt.
Deze activiteiten moeten worden gezien als een wezenlijk – niet omschreven – deel van de Troepenmacht.

hulp aan gehandicapte kinderen

Een van de spectaculaire zaken, welke mede door de TRIS worden gedragen, is de Helen Keller school voor debiele kinderen.
Tot goed begrip dient hier te worden gesteld, dat het niet-normale kind, of de gehandicapte mens in Suriname soms nog het voorwerp is van een soort valse schaamte, dat men liever

Militairen genieten de belangstelling van de bevolking van Paramaribo tijdens de rustperiode van een wandelmars. (foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

niet in de openbaarheid laat treden. Onnodig te zeggen, dat deze opvattingen voor een aantal Surinamers veel leed veroorzaakt. Het is ook daarom, dat de TRIS zich veel en graag op dit gebied beweegt, nl. de hulp aan de lijdende medemens.
Ten aanzien van de Helen Keller school bleek in 1963, dat op korte termijn financieel iets moest worden gedaan om de school in stand te houden.
Met instemming van de commandant Troepenmacht werd de school door de TRIS geadopteerd. De spontane reactie van het militaire en burgerpersoneel van de TRIS was zodanig, dat reeds binnen enige maanden een vrij groot bedrag beschikbaar was en kon worden begonnen met de verbouwing van een oude garage, waardoor wederom een aantal debiele kinderen konden worden opgenomen.
De uit een 8-tal klassen bestaande school voor kinderen van 6 tot 14 jaar, was tot 1964 ondergebracht in een gehuurd huis, dat echter geenszins aan de eisen voldeed. De bedoeling was nu, binnen twee jaar zoveel geld in te zamelen, dat een nieuwe school kon worden gebouwd. Begonnen werd met de aanschaf van de nodige hulp- en leermiddelen.
Het TRIS-plan werd in 1964 met instemming van de TRIS overgenomen door de te Paramaribo gevestigde Lions, zodat de TRIS zijn activiteiten elders kon ontplooien.
Dank zij het in 1963 genomen initiatief kon de school in 1965 worden overgebracht naar lokalen bij de nieuwgebouwde hervormde kerk.
Een groot evenement voor de Helen Keller school is het jaarlijks verblijf van één week in het Bosbivak Zanderij, waar de kinderen in ploegen worden ondergebracht.
Inmiddels had de TRIS het verzoek bereikt, om de helpende hand te reiken aan het toenmalige Blinden- en Doofstommeninstituut. Aan dit verzoek kon nu worden voldaan, zodat de noodzakelijke verzorging en het onderwijs van de blinde en doofstomme kinderen voortgang kon vinden en zelfs belangrijk kon worden uitgebreid. Dit instituut, dat zeer veel goed werk doet, en dat gedreven wordt door r.-k. zusters, draagt thans de naam van Kennedyschool.
Niet onvermeld mag blijven dat de echtgenotes van de in Suriname geplaatste officieren en onderofficieren mede daadwerkelijke hulp aan deze scholen verschaften.
Bovendien gaven en geven bevoegde militaire sportinstructeurs aan de kinderen van beide instellingen gymnastieklessen, waartoe de kinderen met militair vervoer worden

verplaatst. Het spreekt vanzelf, dat deze lessen tot de meest gelukkige uren van de gehandicapte kinderen behoren.
Tenslotte werd eind 1965 door particulier initiatief de zgn. Methylschool voor gehandicapte kinderen opgericht, ten behoeve waarvan het inmiddels door de TRIS verlaten oude militaire hospitaal werd gerestaureerd uit het inmiddels tot een fors bedrag uitgegroeid hospitaal van de Helen Keller stichting.
Stond de hulp aan gehandicapte en dikwijls verwaarloosde kinderen op de voorgrond, toch werden ook andere groepen minder goed bedeelden niet vergeten.

vervoersactiviteiten

In dit verband moet worden vermeld de jaarlijks terugkerende 'Rode Kruis Autorallye', die steeds een belangrijk bedrag oplevert voor sociale activiteiten, welke niet van overheidswege kunnen worden betaald.
Deze rallye wordt geheel georganiseerd en verzorgd door de TRIS, hetgeen mede voortvloeit uit het feit, dat de chef staf TRIS tevens garnizoenscommandant zitting heeft in het dagelijks bestuur van het Surinaamse Rode Kruis.
Ook de jaarlijkse invalidenmiddag in december wordt door vrijwilligers in alle rangen van het militaire personeel georganiseerd, zodat enige honderden invaliden een feestelijke middag in het Prins Bernhardkampement doorbrengen. Het grootste probleem daarbij vormt het vervoersprobleem, waarvoor vele militairen en burgers hun privévervoer inzetten.
Andere bezigheden zijn sportwedstrijden (bridge, badminton, tafeltennis, voetbal) waarvan de opbrengst wordt besteed aan b.v. de leprozen, doofstommen en blinden.
Ook bij allerlei andere sportmanifestaties is de hulp van de TRIS onontbeerlijk, zowel voor wat betreft de organisatie daarvan, als hulp en steun in de vorm van – vrijwillig – personeel, materieel (transport en verbindingsmiddelen), en somtijds – tegen betaling – voeding (Hollandse snert) bereid in de militaire keukens.
Vermeld kunnen worden de jaarlijkse avond vierdaagse, andere wandelmarsen, voetbaltoernooien (de militaire voetbalvereniging MVV is een der betere Surinaamse clubs) enz.

militaire kapel en verbindingsdienst

Een zeer belangrijke rol bij praktisch alle gebeurtenissen speelt de MTS, de militaire kapel.
Behalve haar normale taak bij militaire plechtigheden, maakt zij elke zaterdag een militaire wandeling door de stad, geeft praktisch maandelijks een avondconcert in de zgn. Palmentuin, waarvoor van de zijde van de bevolking grote belangstelling bestaat en luistert zij belangrijke plaatselijke gebeurtenissen met militaire, doch ook typisch Surinaamse muziek op. Soms gebeurt dit in samenwerking met de Politiekapel, zoals bij de jaarlijkse taptoe op Koninginnedag, waarbij vele duizenden zich op het Oranjeplein voor het Gouverneurshuis verdringen
Ook de verbindingsdienst speelt bij bepaalde gebeurtenissen een belangrijke rol, zoals b.v. bij het wetenschappelijk onderzoek d.m.v. raketten van de bovenste luchtlagen, dat in 1965 onder leiding van Nederlandse geleerden in het district Coronie plaatsvond.
Zonder de uitstekende hulp en vakkennis van de verbindingsmannen zou dit onderzoek op aanzienlijke moeilijkheden zijn gestuit.
Hetzelfde geldt overigens voor de daarbij onontbeerlijke hulp van de afdeling transport, de intendance, de technische dienst, de genie en anderen.
Uit deze lang niet volledige opsomming blijkt, dat de TRIS, naast haar normale taak vele activiteiten ontplooit ten dienste van Suriname en het Surinaamse volk.
17-7-'67

De Koninklijke Marine in de Nederlandse Antillen

Algemeen en kort geformuleerd heeft de Koninklijke Marine in de Nederlandse Antillen tot voornaamste taak de bescherming en handhaving van de integriteit van dit grondgebied en zijn territoriale wateren.
De zeestrijdkrachten, die hiertoe in dit rijksdeel zijn gestationeerd omvatten, naast Hr.Ms. schepen, tevens eenheden van het Korps Mariniers en van de Marine Luchtvaartdienst.
De vloot, met als steunpunt de marinebasis Parera op Curaçao, wordt momenteel gevormd door twee fregatten van de 'Van Amstel'-klasse, een landingsvaartuig, een zeesleepboot, alsmede een opnemingsvaartuig vertoevende in de Surinaamse wateren.
De fregatten, als regel patrouillerend in het Caribisch zeegebied, maken periodiek reizen naar buitenlandse havens in het kader van vlagvertoon; daarnaast wordt veelvuldig onderling als ook jaarlijks met eenheden van de Amerikaanse marine geoefend. Deze laatste oefeningen, 'Spring Board' genaamd, vinden plaats in de nabijheid van Puerto Rico, een belangrijk oefengebied van de Amerikaanse vloot, waar diverse facetten van de moderne zeeoorlog kunnen worden beproefd.
Het opnemingsvaartuig heeft als primaire taak – de naam zegt het reeds – hydrografische opnamewerkzaamheden te verrichten in het zeegebied rond en op alle rivieren van Suriname. Het schip verricht daarnaast in dat gebiedsdeel ook patrouilIediensten. Het heeft derhalve zijn operatie-gebied buiten dat van de Nederlandse Antillen.
Het Korps Mariniers, waarvan zowel op Curaçao als op Aruba eenheden zijn gelegerd, respectievelijk in de kampen Suffisant en Savaneta, vormt aan mankracht het grootste onderdeel van de Koninklijke Marine in de West. Zijn voornaamste taak is de bescherming te land van de Benedenwindse- en Bovenwindse eilanden. Op deze taak zijn dan ook de mariniers-oefeningen, die veelvuldig op Curaçao en Aruba worden gehouden, gericht. Voor een speciale jungle-training gaan kleinere detachementen jaarlijks voor enige weken naar de binnenlanden van Suriname.
De Marine Luchtvaartdienst in de Nederlandse Antillen is gestationeerd op Hato, gelegen op de Dr. Albert Plesman luchthaven te Curaçao. De dienst omvat het vliegtuigsquadron 1, bestaande uit een aantal onderzeebootbestrijdings-vliegtuigen van het type Grumman CS2A-tracker en een tweetal Agusta Bell-helicopters.
Ook dit squadron heeft, in samenwerking met de overige zeestrijd-

Boven: Historische opname van militairen op Aruba. (foto Jansen)

Links: Curaçao. Luchtfoto uit de begintijd van de luchtvaart van Willemstad. Boven rechts het Fort Amsterdam en Waterfort. Aan de overzijde geheel rechts is nog een deel van het Riffort te zien. (foto Fischer)

krachten, als belangrijke taak de regionale verdediging, zowel te land als ter zee, van de Nederlandse Antillen, hetgeen neerkomt op een verkennings-, onderzeebootbestrijdings- en grondsteun-taak.
Daarnaast heeft het squadron een belangrijk aandeel in de OSRD (Opsporings- en Reddingsdienst) organisatie van het Caribisch gebied, zoals het opsporen van verongelukte vliegtuigen en op drift geraakte vissersboten, alsmede het redden van in noodverkerende zwemmers, hetgeen aan de gevaarlijke noordkust van Curaçao nog wel eens voorkomt. In geval van urgentie zorgen de helicopters voor het vervoeren van zieken van Bonaire naar Curaçao. Reizen voor vlagvertoon worden eveneens door de maritieme vliegtuigen gemaakt, terwijl een detachement van het squadron jaarlijks deelneemt aan de eerder genoemde oefening 'Spring Board'.

De maritieme strijdkrachten op de Nederlandse Antillen, waaronder ook het te Suriname opererende opnemingsvaartuig, staan onder bevel van de commandant der zeemacht in de Nederlandse Antillen, die met zijn staf gehuisvest is in het commandementsgebouw op de marinebasis Parera te Willemstad.

historie

De taak van de Koninklijke Marine in de Nederlandse Antillen is ook een historische. Reeds in de 17de en 18de eeuw verschenen vrij vaak oorlogsschepen in de Caribische wateren. Zo bezocht onder andere in 1664 Michiel Adriaanszoon de Ruyter aan boord van 'De Spiegel' Sint Eustatius tijdens de beroemde expeditie, die hem naar de Middellandse Zee, West Afrika, het Caribische gebied en New Foundland voerde.
Vrijwel onmiddellijk na het tot stand komen van het Koninkrijk der Nederlanden werd het regel, dat steeds een of meer schepen van de Koninklijke Marine in de Antillen verbleven. Dit bleef zo tot 1913, toen Hr.Ms. Zeeland thuisvoer en als stationsschip niet werd vervangen – zeker niet tot vreugde van de Antilliaanse – en vooral Curaçaose bevolking.
Zestien jaar later, in 1929, pleegde de Venezolaanse avonturier Carlos Urbina, een verrassende aanslag op het Waterfort te Curaçao. Door het slagen van deze 'schandelijke en beschamende overval' werd duidelijk gedemonstreerd, dat de defensie van de Antillen niet aan de meest bescheiden eisen voldeed. Om dit op peil te brengen besloot de regering

Boven: St. Eustatius. Monument op Fort Oranje aangeboden door wijlen president Roosevelt ter ere van het eerste officiële saluut aan de vlag van de Verenigde Staten. (foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

Rechts: St. Maarten. Fort Amsterdam. (foto C. L. Temminck Groll)

St. Eustatius. Monument op Fort Oranje ter herinnering aan het verblijf van Michiel Adriaansz. de Ruyter. (foto RVD Ned. Antillen)

St. Eustatius. Gedenksteen op Fort Oranje aangeboden door wijlen president Roosevelt ter ere van het eerste officiële saluut aan de vlag van de Verenigde Staten.
(foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

Boven: Bonaire. Het Fort te Kralendijk is in gebruik als politiebureau. (foto C. L. Temminck Groll)

Links: Aruba. De toren Willem III en het Fort Zoutman te Oranjestad. (foto C. L. Temminck Groll)

opnieuw permanent een oorlogsschip in de Caribische wateren te stationeren; verder kregen Curaçao en Aruba mariniersgarnizoenen. Sindsdien is de situatie feitelijk hetzelfde gebleven, zij het, dat tijdens en in de eerste jaren van de Tweede Wereldoorlog de mariniers tijdelijk, onder andere door de Antilliaanse schutterij werden vervangen, omdat zij elders nodig waren. Begin 1952 werden de vlooteenheden en eenheden van het Korps Mariniers aangevuld met vliegtuigsquadron 1 van de Marine Luchtvaartdienst.

strategisch belang

Het Caribisch gebied, waarvan de Nederlandse Antillen deel uitmaken, is – gezien zijn ligging op de oostelijke toegangsweg tot het Panama-kanaal en nabij de zuidkust van de Verenigde Staten, van strategisch belang. Dit geldt meer in het bijzonder voor de Benedenwindse eilanden en dan voornamelijk voor Curaçao en Aruba met hun natuurlijke havens en baaien. Dit strategisch belang wordt nog

Curaçao. Fort Beeckenburg.
(foto C. L. Temminck Groll)

Curaçao. Fort Nassau.
(foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

verhoogd door de aanwezigheid van belangrijke olieraffinaderijen op deze beide eilanden.
Het totaal tonnage, dat aan scheepsruimte – voornamelijk tankers – jaarlijks Curaçao te verwerken krijgt, is te vergelijken met dat van Rotterdam. De natuurlijke haven van Willemstad, het Schottegat, heeft alle voordelen van dien.
Momenteel is men bezig de twee stadsgedeelten, Punda en Otrabanda, die door de Sint Anna baai – de toegang tot deze haven – worden gescheiden en slechts via een geregeld openstaande ponton-brug zijn verbonden, door middel van een hooggelegen vaste brug permanent aan elkaar te koppelen.
Ook de vrij nauwe Sint Anna baai zal in de naaste toekomst op een enkel punt worden verbreed, zodat grotere schepen het Schottegat zullen kunnen binnenvaren.
De toeristische scheepvaart neemt ieder jaar meer en meer toe. Mochten evenwel voorheen de Amerikaanse toeristen voor een niet onaanzienlijk bedrag per persoon aan op Curaçao gekochte goederen vrijelijk de Verenigde Staten inbrengen, thans hebben strengere invoerbepalingen daaraan paal en perk gesteld.
Tenslotte zij nog opgemerkt, dat er plannen bestaan de op Curaçao gelegen scheepswerf, de C.D.M., aanmerkelijk uit te breiden. Kunnen deze plannen inderdaad verwezenlijkt worden, dan zal het in de toekomst mogelijk worden schepen tot 36.000 ton te dokken.
Bij deze scheepswerf worden voornamelijk reparaties en periodieke dokbeurten uitgevoerd. Van deze mogelijkheid wordt druk gebruik gemaakt.
14-2-'67

De marineman in de Nederlandse Antillen

Naast eenheden van de Koninklijke Marine, kent de Nederlandse Antillen sinds 1963 ook een algemene dienstplicht voor de eigen landskinderen, de Antilliaanse militie. Hun aantal omvat jaarlijks circa 200 man, die voor de duur van 12 maanden onder de wapenen komen en qua opleiding en legering geheel worden opgevangen door het Korps Mariniers.
De diensttijd is verdeeld in twee gelijke perioden, ieder van 6 maanden dus, waarbij in de eerste periode de algemene militaire vorming plaats vindt; in de tweede periode de indeling bij de parate troep.
De militaire vorming geschiedt in het kamp Suffisant; de indeling bij de troep kan zowel op Curaçao als op Aruba liggen.
Volgens de bepalingen kan de Antilliaanse militie alleen worden ingezet bij de bescherming en de handhaving van de integriteit van het eigen (Antilliaanse) grondgebied.
Anders is dat het geval met de landskinderen, die beroeps-schepeling bij de Koninklijke Marine willen worden. Voor deze groep van vrijwilligers gelden dezelfde bepalingen als voor het gehele personeel van de Koninklijke Marine; zij kunnen worden geplaatst overal waar het landsbelang dat eist.
Hun opleiding vindt plaats in Nederland bij de daarvoor in aanmerking komende inrichtingen en aan boord van Hr.Ms. schepen.
Deze beroeps-aanneming voor Antillianen verkeert momenteel nog in een proefondervindelijk stadium.
De werving voor het eerste quantum van een beperkt aantal beroepsschepelingen is kortgeleden begonnen.
De mogelijkheid voor Antillianen en ook voor Surinaamse jongelui om – na de vereiste vooropleiding en gebleken mentale en medische geschiktheid – beroepsofficier bij de Koninklijke Marine te worden bestaat reeds langer. Enkelen volgden en volgen thans met hun Nederlandse collega's de officiersopleiding op het Koninklijk Instituut voor de Marine te Den Helder.

personeelszorg

Van het personeel van de Koninklijke Marine, dat in de Nederlandse Antillen dient, komt ongeveer 30 % uit met gezin.
De huisvestingsmogelijkheden zijn over het algemeen gunstiger dan in Nederland. Men dient zelf een woning te zoeken, waaraan de Koninklijke Marine – zonodig – medewerking verleent.
De tijd, die de gehuwde marineman met gezin in de West doorbrengt,

Curaçao. Landhuis Ascension. Eigendom van de Stichting Monumentenzorg op Curaçao, in gebruik als vormingscentrum voor de Koninklijke Marine. (foto C. L. Temminck Groll)

bedraagt doorgaans drie jaren. Van het overige personeel, 70 % dus, is de overgrote meerderheid niet gehuwd; de rest gehuwd met gezin in Nederland.
Voor de ongehuwden bedraagt de uitzendingstermijn ongeveer anderhalf jaar; voor gehuwden met gezin in Nederland vijftien maanden.
Het zal duidelijk zijn, dat de opvang van deze beide laatste categorieën, die het tijdens hun verblijf in de Nederlandse Antillen zonder het eigen thuis moeten stellen, uitermate belangrijk is.
Voor deze opvang zorgen in het bijzonder de aanwezige vlootgeestelijken (drie vlootpredikanten en drie vlootaalmoezeniers), de sociale ambtenaar, alsmede de dienst ontwikkeling, sport en ontspanning.
De geestelijke verzorging van de marineman in de West geschiedt op dezelfde wijze als overal bij de Koninklijke Marine. Aan boord van de stationsschepen en bij de walinrichtingen vinden de kerkdiensten, avondsluitingen, geestelijke gespreksbijeenkomsten e.d. geregeld plaats. Voor de meer persoonlijke zielszorg, weet de marineman, dat hij te allen tijde voor een gesprek onder vier ogen zijn geestelijke leidsman zal kunnen vinden.
Zowel op Curaçao als op Aruba bevinden zich een protestants en katholiek militair tehuis. Gelegenheid om zich hier te ontspannen in een zekere huiselijke sfeer is mogelijk. Een bijzonder tehuis is het in 1965 geopende vormingscentrum Ascension, een prachtig als zodanig verbouwd landhuis op ongeveer 40 kilometer afstand van Willemstad.
Tijdens zijn verblijf in de West wordt iedere marineman van dienstwege de gelegenheid gegeven voor drie dagen de speciale gast van dit tehuis te zijn, alwaar hij naast culturele onderwerpen tevens wordt voorgelicht over land en volk en het levenspatroon in de Nederlandse Antillen.
Deze voorlichting of vorming – zoals men het noemen wil – wordt zeer gewaardeerd. Daarnaast biedt Ascension met zijn talrijke recreatiemogelijkheden aan een uiteraard beperkt aantal marinemannen gelegenheid om zich tijdens het weekend te ontspannen.

ontspanning

Voor algemene ontwikkeling, sport en ontspanning wordt eveneens door de Koninklijke Marine veel gedaan.
In de marine-inrichtingen op Curaçao en Aruba zijn openlucht-bioscopen, waar de nieuwste speelfilms – voor het merendeel Amerikaanse – geregeld worden gedraaid. Er zijn cabaret-

Marine basis Parera op Curaçao. Rechts de slaapbarakken, links de werkplaats en op de heuvel het onderofficiersverblijf.

avonden, voor zover daartoe gezelschappen de Nederlandse Antillen bezoeken.

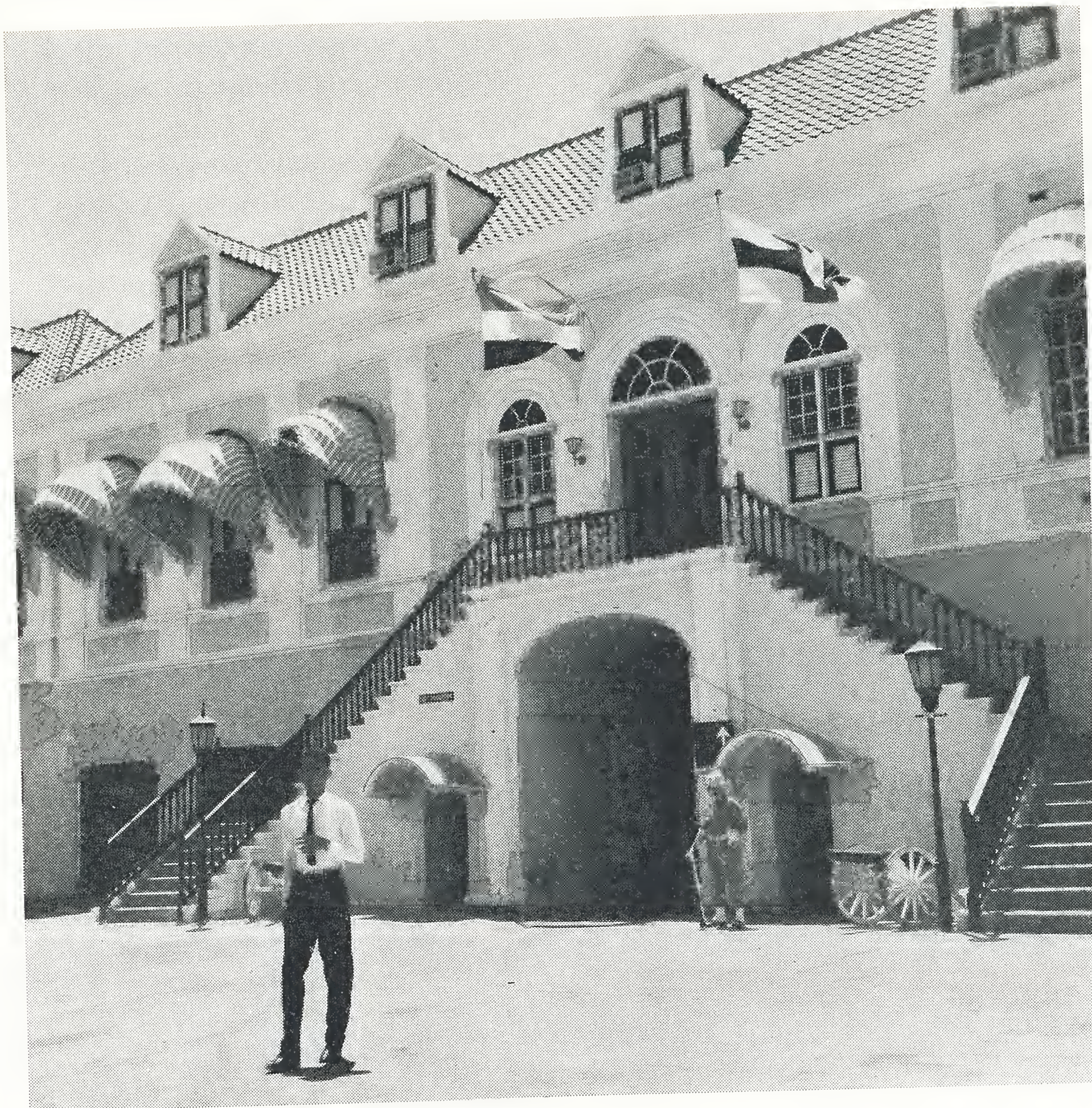
Er zijn diverse aantrekkelijke watersportcentra, zoals Michielsbaai en Brakke Put op Curaçao, in welk laatste oord ook nacht-accomodatie voor verlofgangers ter beschikking is, terwijl bij Michielsbaai weekendhuisjes aanwezig zijn, welke tegen een redelijke prijs kunnen worden gehuurd, ook door gezinnen.

En zoekt men het summum aan strandvermaak, wel Eagle Beach op Aruba brengt heel veel.

Voor de overige, niet minder belangrijke sportuitingen, zoals voetballen, hockeyen en tennissen, kennen Curaçao en Aruba uitstekende terreinen, zij het dat men hier in deze tropische vegetatie tevergeefs naar een echte grasmat zal zoeken.

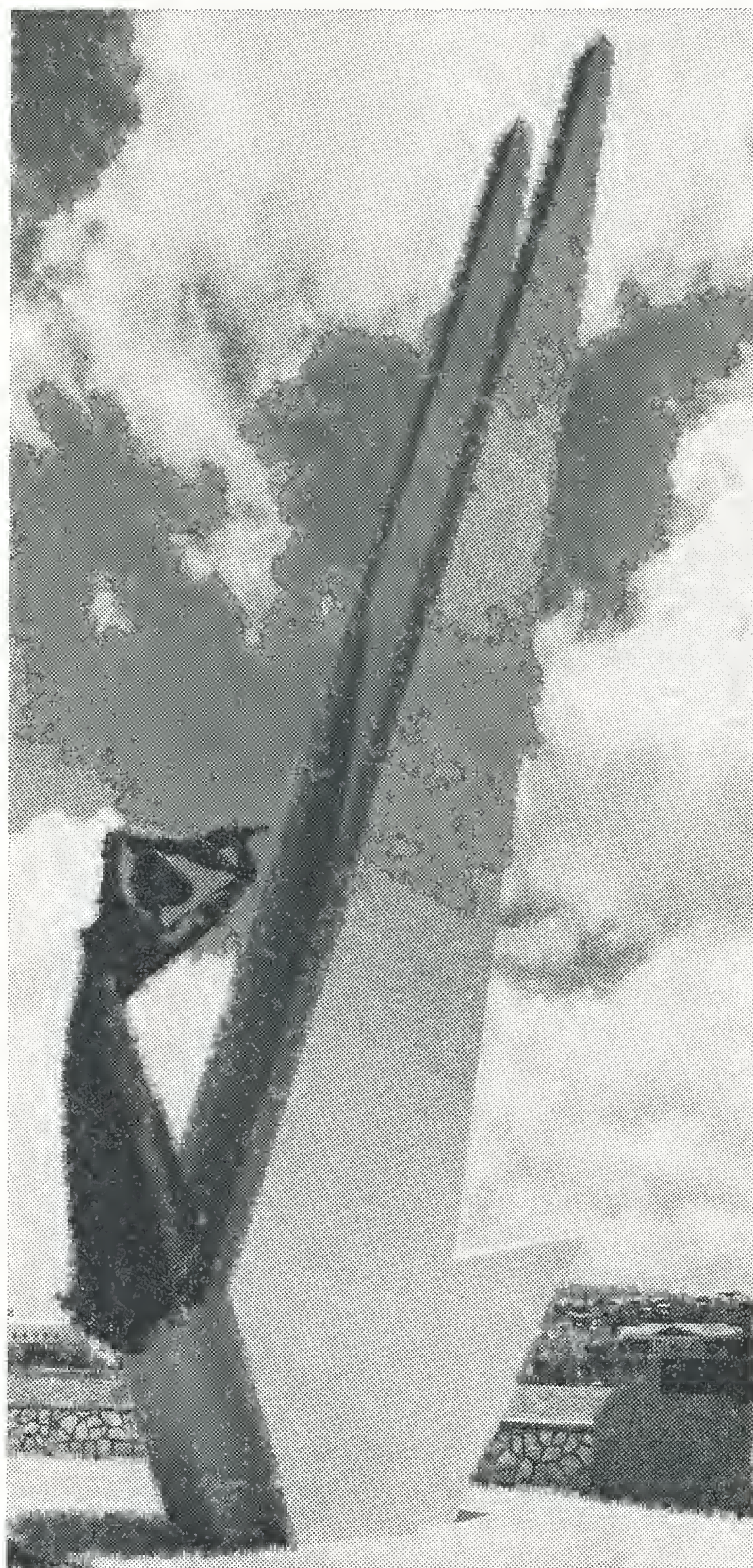
Nogmaals: er wordt hier veel gedaan en er is ook veel te doen, zij het dat daarnaast ook nog veel te wensen blijft.

De lichamelijke gezondheid van de marineman en eventueel van zijn gezin in de Nederlandse Antillen is in het algemeen zeer goed. Het gebied heeft een prima klimaat; tropische ziekten behoren tot de uitzonderingen. Ook hier het normale verzorgingspatroon. Marine-artsen, zieken-

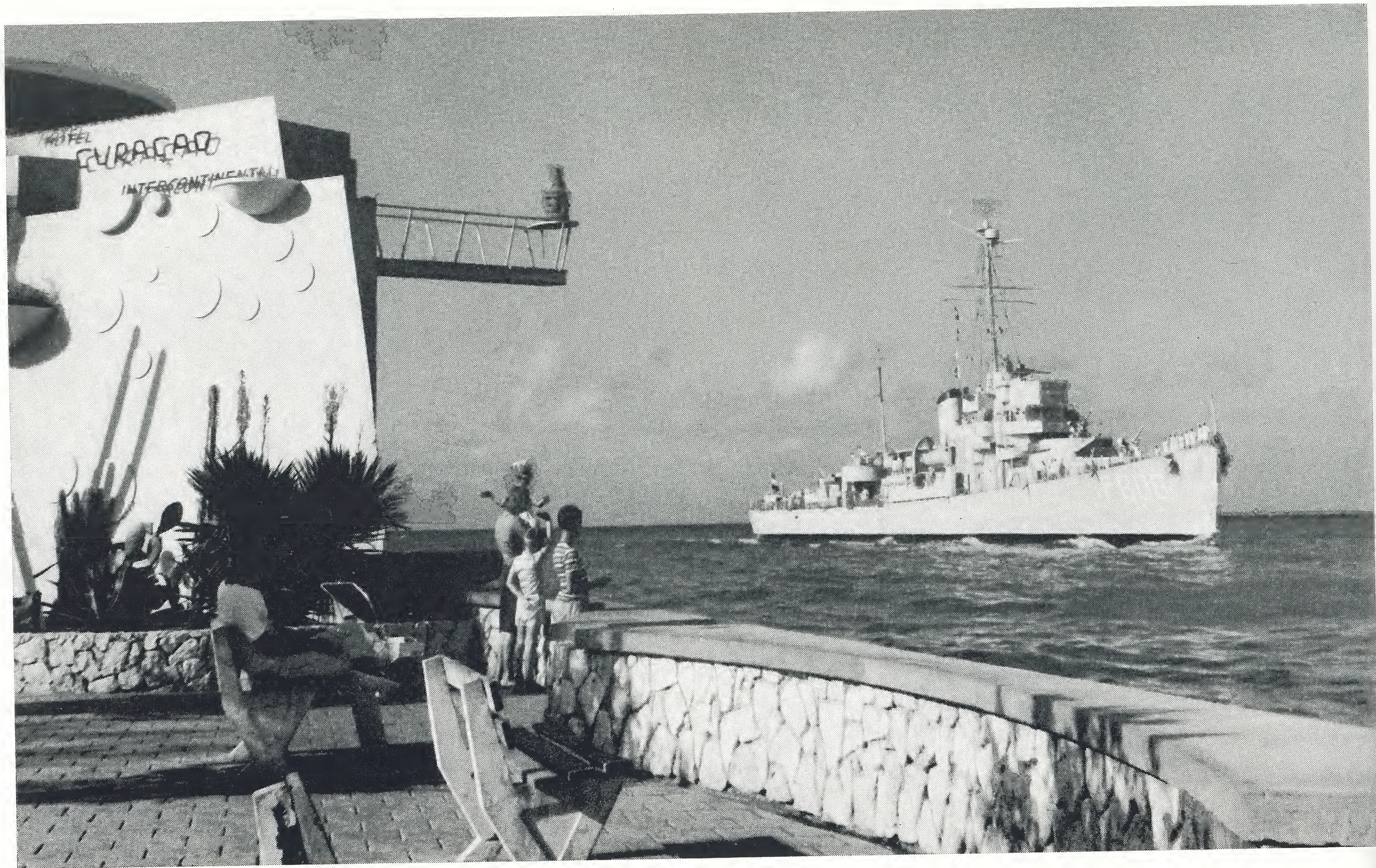
Boven: Curaçao. Ingang van het Fort Amsterdam vanaf de binnenplaats. Een militair staat op wacht voor de woning van de gouverneur. (foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

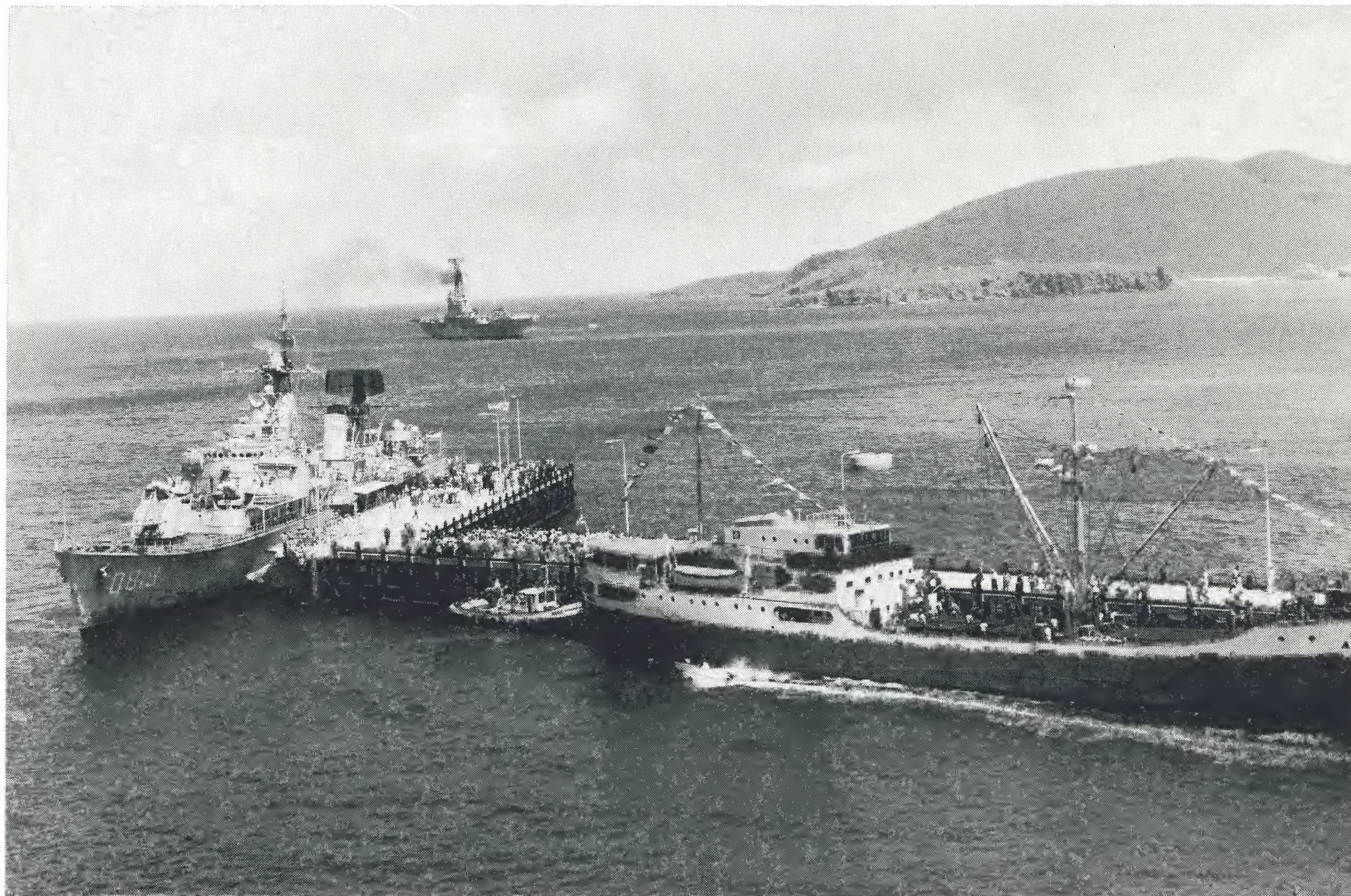
Rechts: St. Eustatius. Gedenksteen voor de gevallenen in de 2e Wereldoorlog in Fort Oranje. (foto Kon. Inst. v. d. Tropen)

Boven: Curaçao. Monument opgericht ter herdenking van de Antilliaanse gevallenen in de 2e Wereldoorlog.

Rechts: Curaçao. Vliegtuigen van het type Grumman-tracker op de MLD-basis te Hato.

CURAÇAO

Links: Curaçao. Hr.Ms. fregat 'Van Amstel', passeert het hotel Curaçao Intercontinental bij de ingang van de St. Anna baai.

Boven: Hr.Ms. onderzeebootjager 'Amsterdam' aan de pier van St. Maarten. Op de achtergrond Hr.Ms. vliegdekschip 'Karel Doorman'. (foto Doncker)

verplegers, ziekenboegen bij schepen en inrichtingen. Een eigen (marine) hospitaal kent men in de Antillen niet. In voorkomende gevallen worden patiënten in de goed geoutilleerde burgerziekenhuizen van Curaçao en Aruba ondergebracht.
De Koninklijke Marine dient in het algemeen gaarne op de Nederlandse Antillen en weet, dat zij bij de Antilliaanse bevolking welkom is.
De verhouding over en weer is uitstekend, al wordt het wel eens door de bevolking als een bezwaar gevoeld, dat, door het betrekkelijk korte verblijf van de marineman, de meer persoonlijke relatie veelal ontbreekt. Maar dit komen en gaan is nu eenmaal inherent aan het marineleven.

Als de diensttijd in de Nederlandse Antillen voorbij is keert de dienstplichtige, die dan ook meestal zijn totale diensttijd er op heeft zitten, weer terug in het burgerleven, terwijl de beroeps-marineman elders gaat dienen bij zijn Koninklijke Marine. Wat voor hen van de Nederlandse Antillen overblijft is meestal de herinnering aan een goede en interessante episode.
21-2-'67

Antillianen in de Tweede Wereldoorlog

Aan het Waaigat op Curaçao staat een metershoog monument van de beeldhouwer Fred Carasso, dat doet denken aan een zeilboot met boegbeeld, dat rustig over het water van deze inham scheert. Dit is het monument, dat de gevallen Antillianen in de jaren van de Tweede Wereldoorlog herdenkt. Want ook Antillianen gaven in deze oorlogsjaren hun leven om in geallieerd verband de primaire vrijheid van hun medemensen te waarborgen.

In die dagen leverden de olieraffinaderijen van Curaçao en Aruba ruim een derde van de geallieerde oorlogsproduktie. Geallieerde tankschepen voeren af en aan de havens binnen om nieuwe voorraden mee te nemen naar de landen waar de oorlog woedde. Gezien hun enorme olieraffinaderijen waren de eilanden zelf inmiddels veranderd in enorme bastions, waar achtereenvolgens Engelse en Amerikaanse troepen en Nederlandse militaire politie, aangevuld met Antilliaanse militairen, de verdediging in handen hadden. Antilliaanse zeelieden voeren op de schepen die ruwe olie uit Venezuela aanvoerden en op de grotere schepen die de geraffineerde olie verder in de wereld naar hun bestemming brachten.

zeegevechten

Persoonlijk herinner ik me nog hoe over de stad een grote stilte heerste wanneer 's morgens de brug was opengegaan en een tankschip de haven binnenvoer, dat vlak voor de kust door een torpedo was geraakt. Naar binnen geknakt, het tuig, de masten en de kajuiten één grote ravage, vaak slagzij makend voer het schip dan nog op eigen kracht de haven binnen. Een zeeman hing over de reling voor bij de boeg en keek naar ons, terwijl wij in gedachten ons afvroegen wat daar buiten op die immense zee zich moet hebben afgespeeld. Tengevolge van deze zeegevechten kwamen dan ook ruim 63 Antilliaanse zeelieden om het leven. in Nederland kwamen drie jonge Antillianen om het leven, met name Charles M. Debrot, die bij het vliegveld Ockenburg tijdens gevechten op 10 mei 1940 het leven liet; de Curaçaose student George J. L. Maduro, die als reserve-luitenant der huzaren had meegevochten en in een concentratiekamp in Dachau om het leven kwam en de Arubaan Segundo J. A. (Boy)Ecury, die als illegaal strijder gevangen genomen is en in de duinen bij Waalsdorp werd neergeschoten. De naam George Maduro is in Nederland bekend geworden

Monument van de Arubaan
Boy Ecury op Aruba.
(foto Rijksinst. v. Oorlogsdoc.)

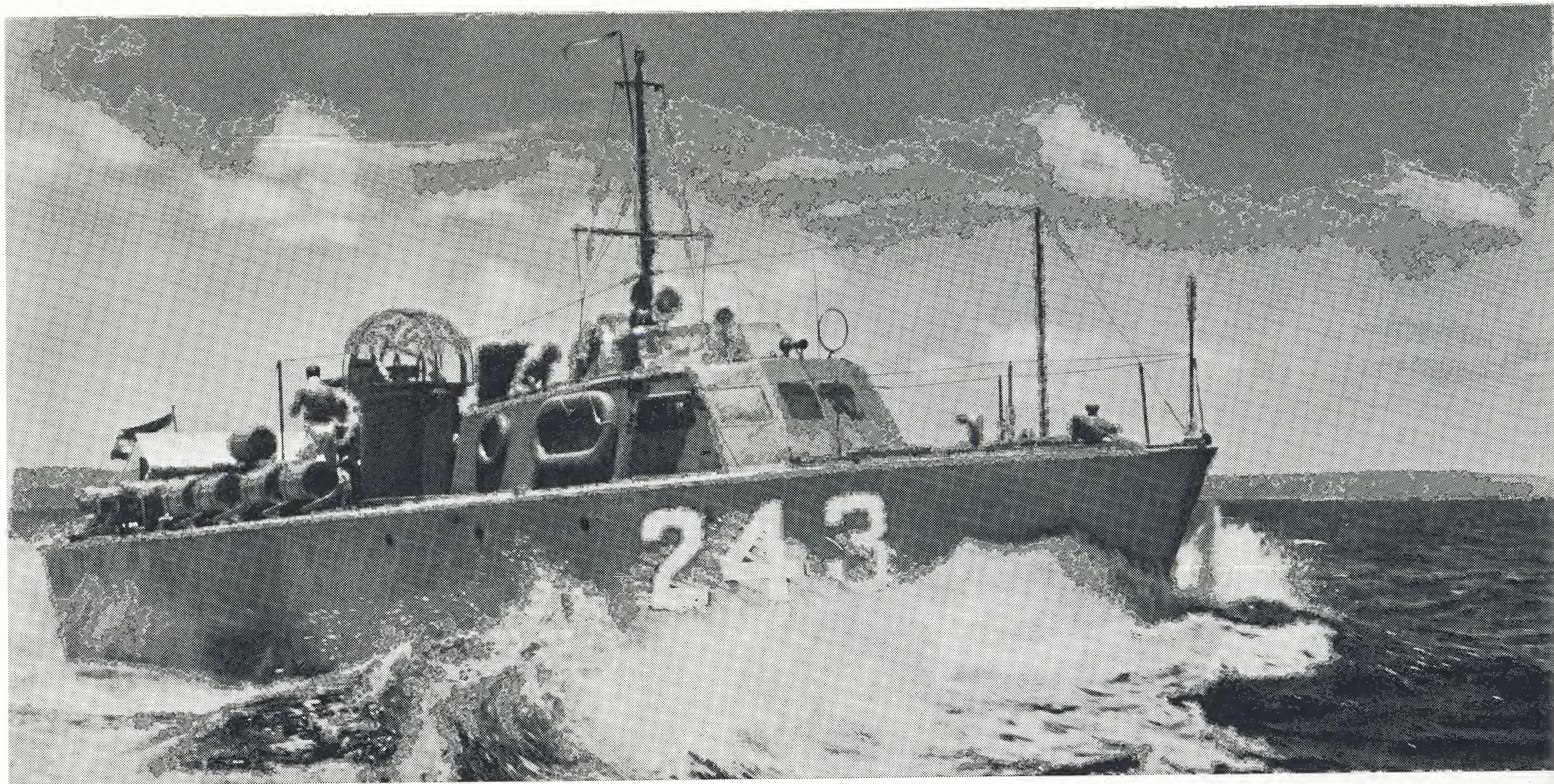
door de miniatuurstad Madurodam, die naar hem is genoemd.
De gehele Antilliaanse bevolking nam langzamerhand in een of ander verband deel aan de oorlogsvoering. Op de eilanden zelf vulden luchtbeschermingsdiensten, burgerwachten en transportcolonnes de militairen aan. In burgerlijk verband trokken bataljons Antilliaanse vrijwilligers naar Engeland en het toenmalige Nederlands-Indië.

onderzeeboten

De eilanden zelf waren inmiddels omringd door Duitse onderzeeboten, die zich niet alleen toonden door aanvallen op de schepen die op weg naar Curaçao of Aruba waren, maar ook door torpedolanceringen op de kusten van een van beide eilanden. De havens konden zij niet binnendringen, omdat grote stalen netten voor de havenmonden waren gespannen, die alleen verwijderd werden wanneer een konvooi schepen binnen moest varen.
In zijn boekje 'German U-Boat 156 Brought War to Aruba', schrijft W. C. Hochstuhl, dat op 16 februari 1942 vier Lago-tankers waren getorpedeerd en dat de Lago-raffinaderij op Aruba het eerste doel op het Westelijk Halfrond was, dat door de vijand was bestookt. Door intensief onderzoek is het deze schrijver gelukt het verslag in handen te krijgen van de Duitse duikbootbemanning over deze bestoking van Aruba. Een torpedo van deze zelfde onderzeeboot kostte vier man het leven, toen zij deze wilden demonteren. Ook voor de kust van Curaçao bleven Duitse onderzeeboten actief. Een Noord-amerikaanse kanonneerboot, de Erie, kreeg de volle lading in het munitiemagazijn en vloog de lucht in.
Toen op 4 mei 1957 op Curaçao het monument van beeldhouwer Fred Carasso werd onthuld, stonden er 162 namen op, waarvan 63 Antillianen. Hiermede wilde men uitdrukking brengen aan de gezamenlijke krachtsinspanning die van deze eilanden is uitgegaan. Immers het waren Amerikanen, Brits-Westindiërs, Chinezen van de verschillende schepen en Antillianen, die gezamenlijk hun leven hadden gegeven.

steunacties

Ook toen de oorlog beëindigd was,

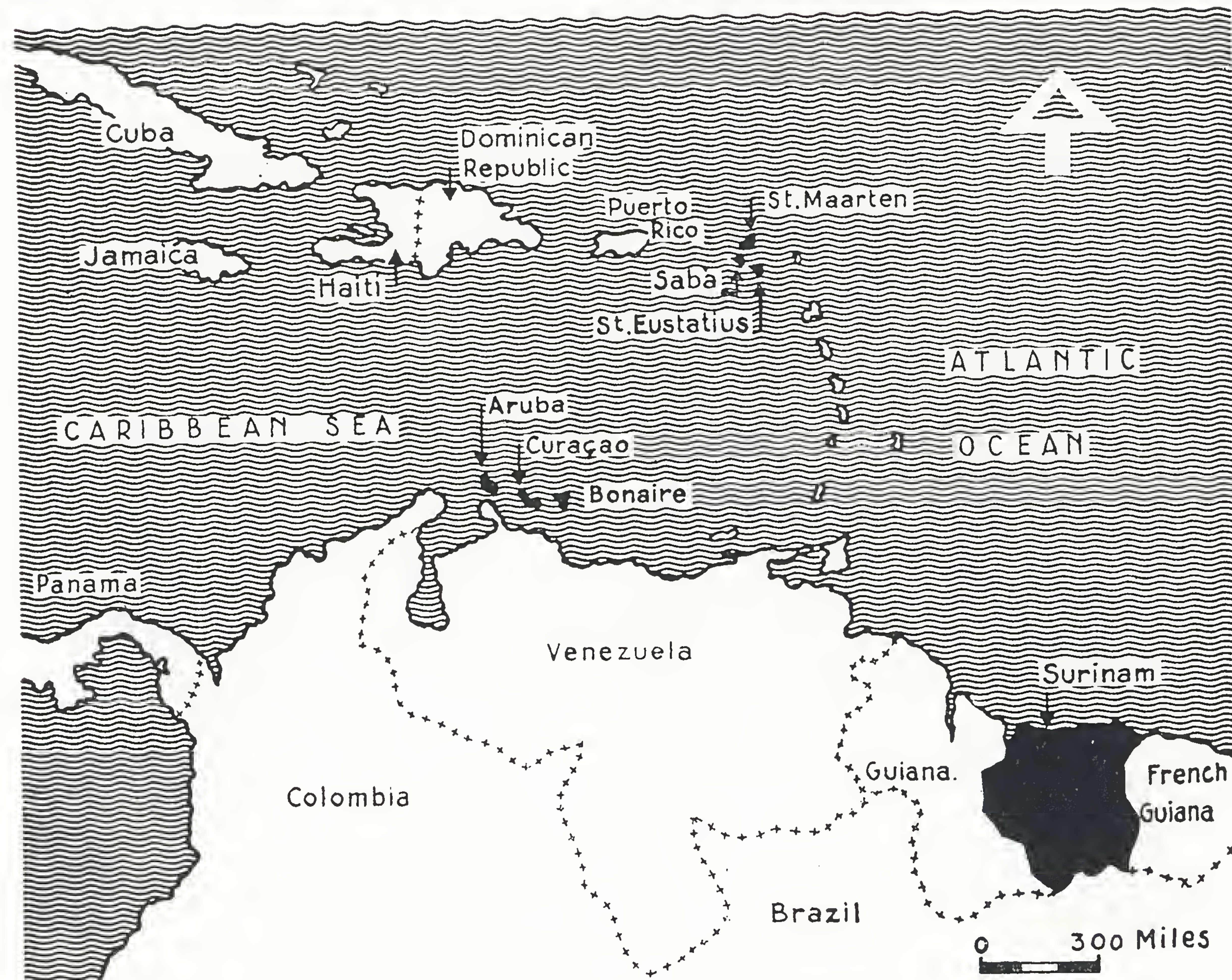
Een motortorpedoboot van de
Koninklijke Marine partouilleert
in de Caribische Zee
gedurende de Tweede Wereldoorlog.
(foto Rijksinst. v. Oorlogsdoc.)

Mariniers marcheren in 1941
langs het fort op Curaçao.
(foto Rijksinst. v. Oorlogsdoc.)

zette men het werk voort om tegemoet te komen aan de door de oorlog ontstane behoeften. Want het leed was nog niet voorbij. Steunacties op Curaçao, Aruba en Sint Maarten onder de namen Steun aan Nederlandse Oorlogsgetroffenen werden ingezet en hielpen o.a. bij de totstandkoming van het Studentensanatorium in Laren. Employés bij de olieraffinaderijen stelden maandelijks een percentage van hun salaris ter beschikking, waardoor elke maand ruim 300 pond aan het Welfare Committee for the Netherlands Fighting Forces in Engeland kon worden opgestuurd. Voor honderdduizenden guldens aan voedsel- en kledingpakketten werd er door Nederlandse en Antilliaanse families naar het bevrijde Nederland gezonden.

In het tweede deel van zijn boeken 'Curaçao' en 'Aruba' geeft de schrijver dr. Johan Hartog een uitgebreid overzicht over de wijze waarop de Nederlandse Antillen hebben deelgenomen aan de tweede wereldoorlog, een deelneming waarvoor vele Antillianen hun leven hebben gegeven.
4.5.'65

Cuba
Dominican Republic
Puerto Rico
St.Maarten
Jamaica
Haiti
Saba
St.Eustatius
ATLANTIC
OCEAN
CARIBBEAN SEA
Aruba
Curaçao
Bonaire
Panama
Venezuela
Surinam
Colombia
Guiana.
French Guiana
Brazil
0
300 Miles

ATLANTISCHE OCEAAN
GUYANA
FRANS GUYANA
BRAZILIË
PARAMARIBO
NW NICKERIE
District Coronie
District Nickerie
Saramacca
District Commewijne
Marowijne
District Brokopondo
ALBINA
LEGENDA :
= Brokopondo Projekt
= Kabalebo Projekt
= Stondansi Projekt

Inhoud

Vormgeving: Staatsdrukkerij, Den Haag / Druk: N.V. Dijkman, Den Haag

722558*-57